

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXII. letnik.

V Ljubljani, junij 1905.

VI. zvezek.

Praznik vnebohoda Gospodovega.

Pogled proti nebu.

In ko so ga gledali v nebo iti, glej,
sta dva moža pri njih stala v belih
oblačilih in sta rekla: Možje Galilejski!
Kaj stojite in gledate v nebo?

Djanje apost. I, 10–11.

Štirideset dni po svojem častitljivem vstajenju je Jezus še ostal na zemlji, štirideset srečnih dni so njegovi učenci še preživeli v njegovi družbi: pa tudi ti lepi, srečni dnevi so pretekli, zadnjikrat sede s svojim Učenikom, ne vedé, da je blizu ura ločitve, ko jih bo Zveličar zapustil in šel v slavo svojega Očeta. Vedno ga poslušajo, ko jim naročuje in dopoveduje, kako naj gredo po vsem svetu, in naj oznanujejo njegov evangelij vsem narodom, z veseljem gredo za njim na Oljsko goro, na kraj njegovega prvega trpljenja, z veseljem ga poslušajo, kako jim še enkrat obljubi sv. Duha: kar zapazijo, da se Zveličarjeve noge več ne dotikajo tal, da se Jezus počasi vzdiguje in oddaljuje kvišku, vedno više in više, dokler ga ne zakrije svitel oblak.

Kakor okameneli stoje učenci še vedno na istem mestu, začudeni in prestrašeni gledajo proti nebu, ki jim je vzelo njihovega najboljšega Učenika, njihovega največjega prijatelja in dobrotnika, njihovo upanje, njihovo ljubezen. Kaj bo sedaj z njimi, kaj hočejo sedaj početi na tej pusti zemlji, brez njega? Še vedno gledajo proti nebu in njihovo srce je polno žalosti nad zgubo Odrešenikovo, dokler jih ne potolažita dva angela z

besedami: *Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, kateri je bil odvezet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo.*

Predragi v Kristusu! Žalostno so učenci Gospodovi gledali za njim, ko jih je zapustil, dolgo so gledali proti nebu, ki jim je vzelo njihovo srečo; zopet pa so bili veseli, ko sta jim angela povedala, da bodo Zveličarja zopet videli priti v oblakih neba. Pogled proti nebu jim je dajal tudi pozneje moč in vstrajnost v izvrševanju apostolske službe, ker so vedeli, da gleda oko njihovega Učenika nanje; pogled proti nebu jih je tolažil v stiskah, s pogledom proti nebu so svojega Učenika zahvaljevali v sreči, pri obilnih vspehih razširjanja kraljestva božjega na zemlji.

Proti nebu so se apostoli ozirali v sreči in nesreči, s tem so pa tudi nam zapustili zgled, kam naj obračamo svoje oči v sreči in nesreči. Pomudimo se danes, predragi, pri tem pogledu proti nebu. Pogled proti nebu nam zelo koristi, ako smo srečni tukaj na zemlji, ker varuje, da v sreči ne pozabimo svojega pravega cilja in konca: pogled proti nebu pa nas tolaži tudi v nesreči.

1. Pogled proti nebu nam zelo koristi, ako smo srečni, seveda kolikor more človek na zemlji srečen biti; zakaj ni ga na svetu človeka, ki bi bil res tako srečen, da mu ni treba želeči si še večje sreče; marsikateremu bi se sicer zdelo: ta ali oni je srečen človek, ako ga pozna le na zunanje; ko bi pa pogledal v njegovo dušo, o kolikokrat bi zapazil, da je ta navidezno srečni človek vendar le nesrečen. Zakaj strah, ali pa slaba vest le kaj rada muči tudi srečnega človeka.

1. Premoženje, čast, spoštovanje ljudi imenujemo navadno tisto, kar dela človeka srečnega. Pa, predragi, ali bi bilo mogoče dobiti kje katerega, ki ima vse to, ki pa bi se ne zbal, ako se domisli pregovora: Sreča je opoteča? Ali ni tak človek pri vsi svoji sreči vendar le v strahu, da se mu more, četudi brez njegove krivde, spremeniti bogastvo v revščino, čast v sramoto, spoštovanje v zaničevanje? In ko bi poslopje njegove sreče tudi tako trdno stalo, kakor skala v morju, ali ga ne bo vendarle vznemirjalo gotovo prepričanje, da bo treba umreti, morebiti kmalu umreti, in vse zapustiti, kar mu je ljubo in drago, kar ga dela srečnega? Ravno srečnega človeka pa veže tisoč vezi na ta

svet. O kako težka mu mora biti ločitev, kako mu krvavi srce, ko se mora odtrgati od sveta! Kako nesrečnega ga tedaj dela spomin na smrt!

Človek je človek, predragi! in tudi tisti, ki se morebiti štejejo med dobre kristjane, niso še tako popolni, da bi res čisto nič ne navezovali svojega srca na posvetno. Tudi dobre kristjane več ali manj vznemirja strah pred zgubo posvetne sreče, tudi nje kolikor toliko teži prepričanje, da jim bo treba umreti, ker človek je slab, spridene nature in se vendarle boji trpljenja. Tudi dobri kristjani tedaj se radi ognejo nesreči, dasiravno toliko ne navezujejo svojega srca na posvetno srečo, kakor slabi. Pogled proti nebu pa je pri njih najboljši pripomoček, da se toliko ne boje, da bi jih znala sreča zapustiti; pogled proti nebu jim lajša ločitev s tega sveta, jih prijazni z mislijo na smrt, med tem ko se slabi, popolnoma na svet navezani kristjani stresejo pri spominu, da bi jim postala sreča nezvesta; od tod pa tudi njihov strah, njihov obup, ko pride smrt, ko bije ura ločitve s tega sveta.

Pogled proti nebu kaže dobremu kristjanu srečo, ki je v primeri z zemeljsko srečo, kakor solnce proti brleči svetilnici, kakor morje proti majhni kapljici; dobri kristjan vidi v duhu, ako se ozre proti nebu, življenje, kjer bo od obličja do obličja gledal Boga Očeta v njegovi vsemogočnosti in modrosti, Boga Sina, svojega Odrešenika, v njegovi časti in Boga sv. Duha, svo-Posvečavavca, združenega v Presv. Trojici v neskončnem veličastvu.

Pogled proti nebu nam pove, ako smo dobri kristjani, da nas čaka druga, boljša domovina, kjer bomo zopet skupaj s svojimi starši, brati in sestrami, otroci in prijatelji, in ž njimi vred uživali neminljivo srečo. Pogled proti nebu nam zagotavlja, da nas čaka onkraj groba zaklad, ki ga rja in molj ne snesta in tatje ne vkradejo, zaklad gledanja in vživanja božjega.

Glejte predragi, ta zavest, to prepričanje o neminljivi sreči onkraj groba, ki napolnuje vernega kristjana pri pogledu proti nebu, ga varuje, da se toliko ne boji zgube posvetne sreče, da se ne straši pred smrtjo. Pa kaj bi se tudi bal? Kaj je to taka nesreča, zapustiti premoženje, čast in veljavo pred ljudmi, zgubiti s smrtjo pozemeljsko srečo? Ali kristjan ne zapušča tako rekoč slabe hišice, da se preseli v krasno palačo? Revne solzne doline, da se preseli v deželo, kjer se cedi mleko

in med večne sreče? Glejte, koliko koristi vernemu kristjanu pogled proti nebu, kako mu jemlje strah pred zgubo časne sreče, strah pred smrtjo!

Vse drugače pa je, predragi, s kristjanom, ki res navezuje svoje srce na posvetno srečo, ki skuša že tukaj na zemlji imeti nebesa, za prava nebesa se pa ne zmeni. Tak kristjan se še veliko bolj boji zgube premoženja, časti in veljave, se še veliko bolj trese pred smrtjo, kakor dobri kristjani; k temu strahu se redno pridružuje še nemirna vest. Ali niso tisti ljudje, ki imajo vsega v obilnosti, kar jim srce poželi, ki morejo vsakemu svojemu poželenju vstreči, veliko bolj v nevarnosti grešiti, kakor revež, ki pri svojem težavnem poslu še ne utegne misliti na greh? Dà, skušnja sama nas uči: nemarnost v veri, prevzetnost, razuzdanost, skopost ali pa nezmernost najdemo veliko pogostneje v palačah bogatinov, kakor v kočah revežev. — Naj pa je kristjan še tako zakopan v posvetno, še tako nemaren za Boga, še tako zavržen in neveren, vendar kdo bi se upal trditi, da se takemu človeku pri pogledu proti nebu nikdar ne oglasi vest, da bi se nikdar ne spomnil pri pogledu proti nebu naukov in spominov, ki jih je gotovo prejemal v svoji mladosti, da bi se nikdar vkljub svoji neveri ne vprašal, kaj pa, če so vendar le nebesa, vendar le pekel: kdo bi se upal tajiti, da se vendarle katerikrat pri pogledu proti nebu tak človek vpraša: kaj pa, ko bi bilo vendarle res, kar so me učili o odrešenju Jezusovem, o večni slavi in veselju, ki je pripravljeno dobrim, vernim kristjanom, v katero pa ne bo prišel nobeden nečistnik, nobeden krivičnež in lakomnež, nobeden razuzdanec in nezmernež. — In ako se mu pri pogledu proti nebu rode take misli, ali ni mogoče, da ga ravno sedaj najde milost božja, ki mu odpre dušne oči, da grešnik, v posvetno zakopani človek spozna, kakšen sovražnik samega sebe da je, ako išče svojo srečo v posvetnosti, v močvirju strasti in pregreh?

Pogled proti nebu nam pové, kako nespameten je, ako si le prizadeva za časno srečo, za posvetne zaklade, za večno srečo pa in za nebeške zaklade se ne zmeni. Pogled proti nebu ga spomni sv. pisemskih besedi: *Kaj pomaga človeku, ko bi ves svet pridobil, na svoji duši pa škodo trpel.*

Glejte, predragi, kako koristen je pogostni pogled proti nebu dobrim kristjanom, ki žive v sreči in obilnosti, ker jih varuje, da se ne zatope v posvetno, pa tudi slabim kristjanom, ker jih

dostikrat zdrami iz grešnega spanje in jih pripravi na vredni sprejem milosti božje.

II. Dosedaj smo videli, kako koristno je kristjanu večkrat se ozreti proti nebu, ako ga je Bog morebiti obdaroval z zemeljsko srečo, s posvetnim bogastvom, častjo, veljavo pred ljudmi: nič manjše, da še večje vrednosti in koristi pa je pogled proti nebu, ako je sreča na nas pozabila, ako nam Bog ni pripravil složnega, srečnega življenja, ali pa nas je za kazen vdaril z nesrečo. Dvojne vrste nesrečnih ljudi se nahaja na sveta: dobé se ljudje, ki so si sami krivi nesreče, in zopet se dobé, ki so brez lastne krivde nesrečni.

Mnogo je ljudi, ki so si sami nakopali nesrečo; mnogo jih živi v pomanjkanju in v revščini, ker so lahkomišljeno zapravili svoje premoženje, ali pa so v mladosti lenobo pasli in čas zapravljali s postopanjem, namestu, da bi se bili kaj učili. Zopet drugi hirajo, ali se vijejo v bolečinah, ker so v prejšnjih leti živeli slabši, ko neumna živina razuzdano, nezumno. Dosti jih je, ki so po lastni krivdi izgubili čast, dobro ime, zaupanje in veljavo pri ljudeh, in so sedaj brez pomoči, tolažbe; dosti jih je tudi, katere delajo nesrečne lastni otroci ali znanci, ker so zanemarjali do njih svoje dolžnosti, ali pa so jim naravnost dajali pohujšanje. Veliko jih je slednjič nesrečnih le zaradi tega, ker sedaj žanjejo, kar so sejali, ker se jim sedaj vračuje, kar so posojevali, ker se jim sedaj z enako mero meri, kakor so oni merili drugim.

Glejte, predragi v Kristusu, ti po lastni krivdi nesrečni so tudi najbolj nezadovoljni s previdnostjo božjo. Podobni so otroku, ki se joka in jezi nad očetom, ker mu ta vzame iz rok nož, s katerim se je vrezal vsled nepokorščine. O vi nesrečni, ravno zaradi nepokorščine do nebeškega Očeta nesrečni otroci, pogledjte proti nebu in spoznajte, kako milostjivo, po očetovsko Bog z vami ravna! Ali niste s svojo nepokorščino do zapovedi božjih zaslužili, da bilo kaznovani z večno smrtjo?

In glejte, dobrotljivi Oče vas kaznuje tukaj na zemlji, vam tukaj na zemlji dá pokušati sad vaše nepokorščine, vas tukaj trese in budi iz nesrečnega, grešnega spanja, da pridete k spoznanju in se rešite pogubljenja!

O zahvaljujte Boga, ki vas tukaj tepe, da vas obvaruje večne kazni. Ne jezite se nanj, pač pa na svoj greh, ki vas je, edini storil nesrečne.

O ko bi, človek, ki je iz lastne krivde zabredel v nesrečo, vendar spoznal vir svoje nesreče, o potem bi gotovo napel vse moči, da se povrne zopet na pot čednosti. O potem bi se hvaležno ozrl proti nebu in zaklical: „Oče, zahvalim Te, da me tukaj tepeš, da mi le v večnosti prizaneseš. In ako se res skesano in zaupno ozira proti nebu, gotovo si bo zopet naklonil ljubezen in prizanesljivost božjo, „zakaj Bog noče smrti grešnikove, ampak da se spokori in živi.“ Nesrečo pa, ki si jo je nakopal z grehom, bo voljno nosil v pokoro in spravo za svoje grehe.

2. Pa, predragi, veliko jih na tem svetu, ki so nesrečni brez lastnega zadolženja: tudi tem prinaša verni pogled proti nebu koristi in tolažbe. Zakaj, kdo je tisti, ki je danes šel v nebesa in sedaj sedi na desnici svojega Očeta? Ali je bil morebiti mož. ki je nosil kraljevo krono na zemlji, ki je imel vsega obilno? O ne!

Jezus Nazareški je, čegar celo življenje so bile le stiske in trpljenje, Jezus Nazareški je, ki je bil rojen v revščini, v življenju zaničevan in preganjan. Jezus Nazareški je, ki je bil pribit na sramotni križ; Jezus Nazareški, ki je po križevem potu prišel v slavo svojega Očeta. In še dandanašnji je pot križa tista pot, ki vodi v nebesa. *Blagor vam, ako vas bodo zavoljo pravice preganjali, vas zaradi mojega imena zaničevali in vse hudo čez vas govorili: veselite in od veselja poskakujte, ker vaše plačilo je veliko v nebesih.*

O tolažbe polno upanje za nedolžno trpeče! *Njih plačilo bo veliko v nebesih.* Poglejte proti nebu vi, ki živite v nadlogah in pomanjkanju, spomnite se zakladov, ki vas čakajo tam gori! Poglejte proti nebu, ako vas bo kedaj položila bolezen na posteljo, tamkaj v nebesih bote vživali neskončno, neminljivo veselje. Poglejte proti nebu vi, ki so vam strupeni jeziki vzeli dobro ime, tam se bo pokazala vaša nedolžnost.

Poglejte proti nebu vi, ki vas preganjajo in sovražijo, tamkaj bo Jezus Kristus, edinorojeni Sin božji sam, vaš prijatelj.

Predragi v Kristusu, dosti jih je na svetu, ki bi zaslužili boljše prijetniše življenje, dosti je nedolžnih revežev, bolnikov, zaničevanih, preganjanih. Dosti pa tudi srečnih v obilnosti živečih: toda, kdo jim je porok, da jih ne doleti kaka nesreča in jih ne stori nesrečnih. Zato hočemo, predragi, mi vsi skupaj, srečni in nesrečni, pogostokrat ozirati se verno proti nebu in prositi, da nas Bog

obvaruje nesreče, ali pa da nam v nadlogah in trpljenju dá svojo milost, da bomo mogli voljno nositi njegov jarem, in si s tem zaslužili kraj, kamor je šel danes naš Zveličar, in kjer sedaj sedi na desnici svojega Očeta. Amen.

P. J.

Šesta nedelja po veliki noči.

Katoličani morejo trpeti zaničevanje.

Pride celo ura, da bo vsakdo, kateri vas umori, menil, da Bogu službo stori. In to vam bodo storili, ker ne poznajo ne očeta ne mene. Jan. 16, 3.

Ko je pred 800 leti blagi vojvoda Gotfrid Buljonski po mnogih naporih in nevarnostih srečno vzel silovitim mohamedancem Sveto deželo z Jeruzalemom vred, in po hudem, a srečnem boju bosonog in opravljen s skromnim romarskim plaščem obiskal v zahvalo cerkev božjega groba, so mu ponudili kraljevo krono, kot novemu gospodovalcu dežele. Toda, kakor piše zgodovinar Viljem iz Tyra, je slavni zmagalec ponižno odklonil svetno, minljivo krono, da bi na drugem kraju, onkraj groba, dosegel neminljivo, nebeško krono. Rekel je: „Ne spodobi se, da bi nosil zlato kraljevo krono tukaj, kjer je nosil moj Bog in Zveličar trnjevo krono.“ To je bila res možata beseda.

Ne manj možata beseda je, ako pravim, da se ne spodobi, da bi bila sv. cerkev na tem svetu brez trpljenja in zatiranja, ker je njen ženin, Sin božji sam, dovršil svoje življenje na križu. Ako pa trpi cerkev kot taka, trpeti morajo tudi nje udje; ako je trpljenje delež njih matere sv. katoliške cerkve, morajo imeti isti delež nje zvesti otroci. Zato ne smemo upati, da bi bili na tem svetu kdaj varni pred zalezovanjem hudobnega duha in vseh tistih, ki ž njim in zanj delujejo.

Zato, ljubi v Kristusu, se ne smemo prestrašiti in zbegati, ako Kristus apostolom, cerkvi in vsem vernikom zapusti tak čuden delež, o katerem govori današnji evangelij, rekoč: *Iz shodnic vas bodo metali, da, pride ura, ko bo vsakdo, ki vas umori, mislil, da stori Bogu prijetno delo.* Kristus ne obeta svetne sreče in radosti svojim učencem, ne to, temveč preganjanje, preganjanje do smrti. In ta delež, ljubi moji, je ostal in bo ostal cerkvi do

konca. Jezus sam dostavi: *To sem vam povedal, da se spomnite na to, kadar pride ura.* Ta ura pa je jako dolga, ki je napočila s prvim letom krščanstva in bo trajala do zadnjega leta.

Ta ura je napočila kmalu po prvem binkoštnem prazniku, ko so Judje mislili, da Bogu s tem služijo, ker so apostole uklenili in umorili. Ta ura je napočila, ko so v prvih stoletjih krščanstva tisoči mož in žena, mladeničev in devic, starčkov in otrok dali svoje življenje za krščansko vero. Ta ura je napočila dalje, ko so krivoverci v vseh stoletjih s svojimi zmotami begali zvesto Kristusovo čredo. Ta ura traja še dandanašnji, ko tožbe Leona XIII. in Pija X. vsemu svetu done na ušesa, očitajoč mu vnebovpijočo krivico, krivico, ki se godi sv. cerkvi tukaj in tam. In te tožbe ne bodo potihnille, ko bo štirinajsti Leon in enajsti Pij krmil čoln sv. Petra. To je namreč delež krščanstva: trpljenje in preganjanje.

Vendar se nisem danes namenil govoriti vam o preganjanju krščanstva v celoti kot takega; govoriti vam hočem le o preganjanju posamnih udov. Je namreč še drugo preganjanje, kateremu se zvesti, vrli, pravi kristjani, katoličani, nikdar ne morejo izogniti. Pred vsem menim s tem posmeh, zaničevanje in natolcevanje, katero morajo neprestano trpeti oni katoličani, ki hočejo zvesto in bogaboječe živeti, in sicer trpeti od onih, ki se sicer katoličane nazivajo, v istini pa so vse preje nego to. Tako preganjanje je tem žalostnejše, ker so preganjalci oni, ki bi po svoji veri morali biti naši bratje. Ako nas zasmehujejo krivoverci, brezverci, bodi! to si vsaj lahko tolmačimo; ako pa isti, ki hočejo biti služabniki Kristusovi, grajajo in zaničujejo pobožne, goreče svoje tovariše, zato ker so pobožni in goreči, ljubi moji, to pa silno bridko dè pravemu katoličanu.

Tako preganjanje pa je tudi jako nevarno sv. cerkvi, čeprav ni združeno s kakim surovim dejanjem. Mi li more kdo oporekati, ako trdim, da bi jih dandanašnji mnogo živelo pobožno in čednostno kot vzorni katoličani, ko bi se ne bali zaničevanja in posmeha posvetnjakov, ali ko bi imeli dovolj srčnosti in moči, da bi premagali junaško vse neslanosti slabih katoličanov? Glejte, kristjani, tudi to duševno preganjanje je delež, katerega nam je zapustil Jezus. Poskusil bom, da vas osrčim, da junaško nosite trnjevo krono, katero vam pritiska na glavo hudobni svet, da se v času preganjanja in zaničevanja spomnite besed, katere sem vam govoril.

Sv. apostol Jakob pravi: „Quicumque voluerit amicus esse saeculi huius, inimicus Dei constituitur“. (4. 4.) — *Kdor hoče s svetom prijateljski živeti, postane Bogu sovražnik*. Zato moram, dragi v Kristusu, koj v začetku naravnost vzeti vam vse upanje, da bi sploh kedaj popolno se odtegnili zaničevanju in preganjanju sveta, ako nočete živeti po njegovi volji, ako hočete kazati se v javnem življenju kot zveste, vrle katoličane. Tukaj ni mogoča nikaka srednja pot: ali je treba potrpeti, da nas svet zaničuje, da smo v prijateljstvu z Bogom, ali pa je treba Boga potisniti nazaj, da smo v prijateljstvu s svetom. Pomnite besede sv. Pavla: „Omnes, qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.“ (2. Tim 3. 12.) — *Vsi, ki hočejo pobožno živeti, morajo se dati preganjati*. On ne izvzame nikogar, vsi, prav vsi, ki želé pobožno živeti, pripravijo naj se pred vsem na trpljenje in zaničevanje. V knjigi pregovorov (29. 27.) čitam: *Hudobni sovražijo vse one, ki hodijo po poti pravice*.

Toda odkod in zakaj vse to? No, te uganjke ni težko rešiti; ker to je čisto naravno. Vzgledno, katoliško življenje je vsem onim, ki so le še po imenu kristjani nekak „lapis offensiois“, nekak spodtikljaj in očitanje njih nekrščanskega življenja. Dragi v Gospodu, vaš strah božji osramotuje njih mlačnost, vaša skromnost in ponižnost njih napuh, vaša zmernost njih nezmernost, vaša čuječnost njih razbrzdanost, vaša pobožnost in gorečnost v vestnosti njih nebržnost gledé spolnovanja verskih dolžnosti in cerkvenih zapovedi. Z eno besedo: vaša stanovitnost v dobrem jim je oster pridigar, ki jim vzbuja pekočo vest, kakor nekdanj vzgled Kristusov farizejem. Zato pa si skušajo pomiriti nemirno vest s tem, da svoje nasprotnike smešijo in preganjajo. Tako je bilo, ko nas ni bilo, in tako bo, ko nas več ne bo na tem svetu, ker vedno imajo isto veljavo besede Jezusove: *Ko bi bili vi od tega sveta, bi vas svet ljubil; ker pa niste od tega sveta, zato vas svet sovraži*. (Jan 15. 19.) Te besede nam vse pojasnijo. Ko bi tudi mi hodili po potih, po katerih hodijo oni, hvalili bi nas na vse grlo, a v sedanjih razmerah pa smo si preveč navskriž, zato se ne pobotamo: luč in tema se ne bota nikoli sprjaznila.

Vse to vidimo vsak dan v življenju. Spomnite se le na one priimke, katere slabi kristjani dajo dobrim. Kdor gre večkrat med letom k spovedi in k obhajilu, dobi priimek bogomolec, kdor neustrašeno hodi v cerkev in tukaj pobožno, zbrano moli in se tudi spodobno vede, pridenejo mu naslov svetohlinec. Ako hodi

kdo marno k pridigam poslušat besedo božjo in po teh naukih tudi živi ter se tudi ne strinja z nekaterimi kritikarji, ki hočejo vse ovreči, kar v cerkvi slišijo, no, potem pa kmalu zve, da je omejen človek, da je mračnjak, nazadnjak, in Bog ve, kaj še vse. Kdor prostodušno veruje vse verske resnice in jih upa celó zagovarjati pred dvomljivci, obsodijo ga, da je praznoverec. Ako se mlad človek varuje gostilen, veselic, zapravljevosti in živi zmerno in pametno, reko mu potuhnenc. Ako se žena ali deklica nosi skromno po svojem stanu in jej je prva skrb ljubi dom in družina, ako se ogiba dvomljive tovaršije, zve kmalu, da jo imajo kot nespametno, svojeglavno bogomolko. — Glejte, kristjani, to so „častni“ naslovi, s katerimi odlikujejo v naših časih otroci teme otroke luči!

Naj nas li to stori malosrčne, strahopezljive? Nikakor ne! Uprav zaradi tega sém vam pa naslikal tako živo razliko med obema strankama, da si temložje izberete pravo in postanete srčni. Na eni strani stoji Bog, na drugi zapeljivi svet. Kdo je Bog, veste; kdo je svet, menda tudi! Pa vprašajte nje, ki vas zasmehujejo, kakšno plačilo vam obljubijo zato, ako bote ž njimi potegnili! Poreko vam: „Veselje in uživanje je pri nas!“ Dobro! Kaj pa potem, kaj pa, ko vse to mine? Tedaj pa jim zastane sapa, vroče jim postane, ali pa jih mrzaz stresne, ker čez to mejo si ne upajo misliti. Ljubi moji, ako pa je tako, ako ne morejo obljubiti družega nego minljivo svetno veselje, ki se skadi kakor dim, ako jih pa samo spomin na večnost napolni z grozo, tedaj pa ne moremo, ne smemo in nočemo obrniti ljubemu Bogu hrbta, ki nam daje že tukaj v solzá dolini notranje dušno veselje in srčni mir, onkraj groba pa nam zagotavlja srečo, o kateri še sanjati ne moremo, ker človeška pamet je umeti ne more.

To torej naj pomni vsak dober kristjan: prvič, da stoje na strani sveta ubogi umrljivi ljudje, ki se pobožnosti posmehujejo, na drugi strani pa stoji Bog sam, o katerem govori sv. pismo, da je strašno pasti v njegove roke; drugič, da daje svet le negotove, minljive obljube in zapravlja večno srečo, dočim Bog onemu, ki zanj trpi, obljubuje večno plačilo; tretjič da oni ljudje, ki nas pomilujejo in se nam smejejo, niso najboljši, temveč lahkomiselni grešniki. Prišel bo dan, ko bodo morali vsklikniti: „Ergo erravimus!“ „Torej smo se motili!“ Imeli smo njih življenje za nespamet in njih konec za nečast, sedaj pa so prišteti otrokom božjim in mi uživamo plačilo po svojih delih. Ko bi nas dobrí

ljudje karali, treba bi bilo žalovati; toda če nas pa karajo taki, ni se nam treba žalostiti.

S tako zavestjo so se tolažili vsi oni prednamci, ki so za Boga trpeli preganjanje. Ko je Putifarjeva žena dala na izbiro egiptovskemu Jožefu, naj si izbere ali greh ali ječo, ni si nič premišljal; takoj je zaklical: *Kako bi mogel grešiti zoper svojega Boga?* in je zbežal. Ko je bil Daniel v enakem položaju, rekel je zaupno: *Ti o Bog, ne zapustiš njih, ki te ljubijo.* Šibka Suzana je govorila brezbožnima zapeljivcema: *Bolje je za-me, da padem brez krivde v vajine roke, kakor da grešim pred obličjem Gospodovim.* Onemogli starček Eleazar je vzdihnil in rekel svojim sovražnikom, ki so ga hoteli umoriti: *Ko bi tudi bil za sedaj rešen kazni pred ljudmi, pa bi vendar ne odšel roki vsemogočnega niti živ niti mrtev.* — Tisoči šibkih mučencev in mučenk v krščanski dobi so prelili rajši svojo kri kakor, da bi prestopili najmanjšo zapoved božjo. — Nam, kristjani, pa ne žugajo muke, ne ječa, ne kamenjanje, ne levja jama, ne meč, ne natezalnica, ako se upremo svetu in služimo Bogu; torej je za nas tembolj nečastno, ko bi se le zaradi posmehovanja izneverili Bogu.

Torej, ljubi v Gospodu, vse to vas ne sme zbegati, četudi bi morali pretrpeti še hujše preganjanje. Kajti ravno zarad tega nas blagruje Jezus sam, ko pravi: *Blagor vam, ko vas bodo kleli in preganjali in vse hudo o vas govorili zavoljo mene.* Tako je bilo in tako bo. Saj se sv. Janezu Krstniku in Jezusu samemu ni nič boljše godilo. Božji Učenik sam je rekel nekdanj: *Prišel je Janez, pa so mu rekli: on ne pije; hudega duha ima! Prišel je Sin človekov, on je in pije, pa pravijo: glejte, on je požrešnež in pijanec, prijatelj cestninarjev in grešnikov.* (Mat. 11, 10.) Sv. Atanazij Veliki je neustrašeno zagovarjal pravo krščanstvo zoper krivoverstvo Arijevo; ker mu niso mogli drugače do živega, so ga obdolžili umora in nesramnega dejanja. Ker je pobožna grofinja Matilda Toskanska izročila svojo deželo papežu sv. Gregoriju VII., so si izmislili hudobni jeziki grdo obrekovanje. A kdo bi mogel našteti vse to, kar so trpeli in kar še trpe zvesti kristjani? V vsem tem se uresničujejo besede modrega Siraha: *Zlato in srebro se čistita v ognju, ljubljenci božji pa v peči poniževanja.* (Ekli. 2, 5.).

Pa še neki drug način je, s katerim skuša zapeljivi svet dobre kristijane za seboj zapeljati. Včasih si nadene krinko kake čednosti, n. pr. varčnosti, skrbnosti, ljubezni itd. Nekako pred

podobo tega vidimo v sv. pismu v zgodbi o Mariji Magdaleni. Bila je preje velika grešnica, ki je vse svoje veliko imetje rabila le za svoj lišp. Ko pa se je izpreobrnila, tedaj pa je vse to zavrgla, kupila dragocenih dišav in Jezusa s temi mazilila. Farizeji in Judež lškarjot so takoj mrmrali češ: „Zakaj se ni to mazilo prodalo za 300 denarjev in se dalo to ubogim? Glejte te hinavce, preje, ko je Magdalena vse le za-se porabila, ni jej nihče ničesar oporekal, ko pa je iz ljubezni do Jezusa to storila, so mrmrali kar enoglasno zoper njo. Ali je pa dandanašnji kaj drugače? Koliko jih je, ki vse, kar imajo in še več, porabijo le za-se, za trenutno veselje in nikdo jih ne graja. Ako pa kak veren človek daruje kaj v dober namen sv. cerkvi, n. pr. papežu, tedaj pa se razlega krik vse vprek: „Čemu ta potrata? koliko lačnih bi se lahko s tem nasitilo?“

Taki in enaki slučajji se ponavljajo dan za dnevom. Nedolžnost zdihuje in žaluje, zloba pa raja in zmaguje. Že stari Seneka e rekel: „Zaničevanje treba zaničevati.“ Ni se torej treba žalostiti preganjanja, temveč veseliti se ga. Mirna vest nam je zadostna uteha in tolažilo v vseh dušnih bridkostih, ker vsak tak sme reči s sv. Pavlom: *Če je Bog znami, kdo bo zoper nas?* Vsem tem pa daje zadostno tolažbo tudi psalmist, ko poje: *Beatus vir, qui non abiit . . .* Vsem po nedolžnim preganjanjim veljajo besede Jezusove: *Blagor jim, ki so zaradi pravice preganjani, ker njih je nebeško kraljestvo!* Amen. † J. Benkovič.

Binkoštna nedelja.

O vrednem svetem obhajilu.

Ako me kdo ljubi, bo moje besede spolnoval; in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala.

Jan. 14, 23.

Ako me kdo ljubi, bo moje besede spolnoval, in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla in pri njem prebivala — s temi besedami naznanja Sin božji neskončno ljubezen nebeškega Očeta do revnega človeka na zemlji. To neizmerno ljubezen božjo je razodel nad apostoli prav posebno na imenitni binkoštni praznik, ko je Bog Oče po svojem Sinu razlil nad učence Odrešenikove

sv. Duha. Vsa sv. Trojica se je tako rekoč ponižala na zemljo, da je prebivala pri apostolih. In kako prenovljeni, posvečeni so bili apostoli na binkoštno nedeljo, postali so čisto drugačni možje.

Krščanska duša! nekaj enakega kakor z apostoli na binkoštni praznik se godi s teboj, kedar greš k sv. obhajilu. Tvoj Oče pride k tebi v tovarišiji Jezusa Kristusa, ki pripelje s seboj sv. Duha, da posveti tvojo dušo. Kako velika reč je — pristopiti k sv. obhajilu! Sv. Tomaž Kempčan pravi: „Če bi imel angelsko čistost in svetega Janeza Krstnika svetost, ne bi bil vreden vsprejeti ta sv. zakrament* in se ga dotikati.“ (Im. 4. 5.) Pa zakaj so bili apostoli na binkoštno nedeljo tako spremenjeni — — mi pa vživamo kruh angelski in se tako malo spremenimo?

Zato, ker s premajhno pobožnostjo in resnobo pristopamo k angelski mizi. Zato, nas zadeva očitanje preroka: *Jedli ste in niste bili nasičeni; pili ste, in žeje niste ugasili; odeli ste se, pa se niste ogreli; zbirali ste blago, pa ste devali v vrečo brez dna.*

Da poživimo v sebi spoštovanje do presv. zakramenta vzlasti za tisti sveti trenotek, ko hočemo iti k angelski večerji, pre-mišljujmo:

I. Kaj nam je storiti pred sv. obhajilom.

II. Kaj nam je storiti med sv. obhajilom.

III. Kaj nam je storiti po sv. obhajilu.

V mesecu juniju smo, v mesecu posvečenem Srcu Jezusovemu; zato Jezusovemu Srcu izročimo svoje besede.

I. Lavrencij Scupuli je spisal lepe bukve, katerim se pravi: „Duhovna vojska.“ V teh bukvah ta zvesti služabnik božji govori o vedni vojski, katero ima naša duša s hudim nagnenjem. V vsaki vojski je treba orožja; in Lavrencij Scupuli našteva najprej četverno orožje: 1. ponižnost — da sebi nič ne zaupamo, 2. zaupanje v Boga — da pričakujemo pomoči od zgoraj, 3. pridno vajo v bogoljubnem življenju, 4. molitev. In kot 5. orožje omenja pisatelj — presv. Zakrament. O tem orožju pravi: „Kakor je najsvetejši Zakrament povzdignjen čez vse druge zakramente, tako je to 5. orožje močnejše in koristnejše kakor vsako drugo orožje. Vsi drugi pripomočki dobivajo svojo moč le od zasluženja in milosti, katere nam je pridobila Kri Kristusova; to orožje je pa Kri Kristusova, Telo Kristusovo samo združeno z božjo naturo njegovo. Tudi s tem orožjem se borimo zoper svoje so-

vražnike, pa borimo se s Kristusom in Kristus se bori z nami, zato se o onem, ki pije Kri Kristusovo in vživa Telo Kristusovo, lahko reče, da živi v Jezusu in Jezus živi v njem.“

Umevno je torej, če se pri sv. obhajilu v svetem poljubu srečata Jezus Kristus — najsvetejši in grešna tvoja duša, da se moraš truditi, kako boš sprejel nebeškega kralja. *Človek naj sam sebe presodi, in tako naj je od tega kruha in pije od tega keliha; zakaj, kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije, ker ne razloči Telesa Gospodovega.* Ako pravi sv. pismo: *Predno moliš, pripravi svojo dušo, in ne bodi kakor človek, ki skuša Boga.* — koliko bolj se mora reči: *Predno greš k sv. obhajilu, pripravi svojo dušo, in ne bodi kakor človek, ki skuša Boga.*

Kako pa se moramo pripraviti?

a) Vže na predvečer premišluj o tem, da Bog neizrečeno želi imeti tvojo dušo. *K njemu bova prišla in bova pri njem prebivala* — je govoril Gospod sam. Če pa hočemo, da bo Gospod k nam prišel, moramo mu mi naproti iti, ker čutimo svojo nevrednost, molimo, da sv. Duh pomaga vrediti naše srce; tako da nebeški kralj, kadar dojde k nam s svojimi angeli in svetniki, najde posnaženo našo dušo.

b) Bodimo prepričani, da edin zadržek, da ne bo Gospod z veseljem prišel pod našo streho — je greh.

Cesar Karol Veliki je imel hudo vojsko z Wittukindom, saksonskim vojvodom, ki je bil še pagan, in se je močno vpiral krščanstvu. Prišel je ravno veliki teden. V taboru krščanskih vojakov je bilo naenkrat postalo vse nekam mirno in tiho. Wittukind se čudi, kaj to pomeni. Preobleče se v berača in gre v sovražni tabor. Kaj je tam videl? Vojaki krščanski so opravljali v cerkvi molitve in v obilnem številu pristopali k sv. obhajilu. Čez vse je iznenadilo paganskega vojvoda, kar je videl pri enem obhajanju. Duhovnik je vsakemu vojaku ponudil majhno dete med obhajilom, pa včasih se je dete bližalo vojaku z nekim veseljem, včasih pa tako, kakor bi se hotelo braniti. Po službi božji je stal Wittukind kakor berač preoblečen pred cerkvenimi vratmi, koder je ravno cesar Karol imel mimo priti. Eden cesarjevih služabnikov pa je Wittukinda spoznal po krivem prstu, ki ga je imel na roki. Prijeli so ga in peljali pred cesarja. Tam je Wittukind razložil vse, čemu je prišel v sovražni tabor, in kaj je videl. Čudežno obhajanje je Wittukinda tako pretreslo, da je postal kristjan.

Iz tega dogodka se učimo, da je v resnici le greh, kar od vr a ča Jezusa od našega srca. Bog najsvetejši mora sovražiti greh, Bog čista luč, ne more trpeti temnega madeža na naši duši.

O tem nas pouči tudi sv. pismo. Angeli so grešili, zadela jih je kazen; grešili so naši prvi starši, tudi one je kmalu zadela kazen; ljudje ob vesoljnem potopu so nazadnje z žalostjo morali videti, kako Bog greh črti in kaznuje. Celó sam Jezus Kristus, Božji sin, je morel neizrečeno trpeti, ker je hotel namesto nas delati pokoro.

Ako o vsem tem le nekoliko mislimo pred sv. obhajilom, mora se nam roditi sklep: o greha ne! Če smo vdani kakemu grehu prav posebno, da obujamo željo ravno po nasprotni čednosti. — Prevdarimo tudi tukaj, kako bi mogel Gospod vesel biti tistih obhajancev, ki žive v sovraštvu, v grešnih znanjih, ali pa takih, ki doprinašajo krivice — takih, ki so udani posebnim strastem: lakomnosti, nečistosti — takih, ki nimajo mrvice ljubezni božje v sebi. Danes se valjajo v grehu, pijančevanju in preklinjevanju — jutri naj bodo pri sv. obhajilu. To so žalostna obhajila. Kristus je govoril: *Ogenj sem prinesel na svet, kaj družega hočem, kakor da gori.* Kako bo začel ogenj goreti, če nimamo niti iskre v sebi, da bi se ogenj zanetil.

Molimo in prosimo sv. Duha, da spoznamo grdobo greha, pred sv. obhajilom še enkrat preglejmo v hitrici vse grehe od zadnje spovedi, in obžalujmo, da smo tako živeli, kakor bi Boga ne bilo in bi ne bil Kristus umrl za nas.

c) Ako resno obžaluješ greh, se boš ob enem docela hotel posvetiti nebeškemu kralju. Nebeški gost pride k nam. Kaj mu bomo dali? Celó svoje srce z vsemi svojimi počutki, z notranjimi in zunanji, da bomo mislili, želeli in delali le tisto, kar Bog hoče, in tako, kakor Bog hoče. Tudi svoje oči in jezik, ušesa, noge in roke hočemo tako rabiti, da ne bomo ž njimi žalili Boga. Ako pobožno prejmemo sv. obhajilo, postane naše srce mehko kakor vosek; če je bil človek tudi prej svojeglaven in je pozabljal na voljo božjo, posvečujoča milost ga razsvetli, da spozna, da tako ni prav; ogreje ga tudi, da dobi krepkejšo voljo, da se raje poloti kaj dobrega.

II. Ako smo tako pred sv. obhajilom kolikor mogoče odstranili ovire, ki bi branile Kristusu priti z vsemi zakladi v naše srce, potem bomo tudi med sv. obhajilom primerne občutke imeli, kakor se spodobi.

a) Obujaj živo vero, da je v sv. hostiji tisti Bog, ki te je odrešil, in ki te bo sodil.

b) Obujaj prisrčno zaupanje, da te bo Gospod vsprejel tako, kakor tisti oče izgubljenega sina.

c) Obžalovaje svoje grehe dosedanje in svojo mrzloto, obljubi mu, da ga hočeš ljubiti s celim srcem. Reci tako-le:

„Gospod nisem vreden, da greš pod mojo streho, ker sem te tolikrat in hudo razžalil, pa nisem svojih grehov še nikoli prav obžaloval.“ — „Gospod nisem vreden, da greš pod mojo streho, ker se tudi še zdaj premalo bojim malih grehov.“ — „Gospod nisem vreden, da greš pod mojo streho, ker sem te do zdaj še tako malo ubogal.“ — O vsemogočni Gospod, nisem vreden, da pridem k tebi, pa stori, da bom vreden.“

III. Po sv. obhajilu Kristusa zakleni v svoj živ tabernakelj, da v tem tabernakelju ostane. Vprašaj ga: Kaj hočeš od mene? Odgovoril ti bo: to hočem, da me ljubiš. Kakor gori pred tabernakelnjom večna luč, tako prižgi ti luč Jezusu v tvojem srcu.

Posvečujoča milost, katero ti pri vrednem sv. obhajilu prejmeš, je dragocen zaklad, več vreden kakor vsa zemlja in solnce na nebu. In o taki duši, ki se z živo vero in pristrčno pobožnostjo združi z Jezusom pri sv. obhajilu, pravi sv. Bernard, da je podobna nebesom, „in quo coruscat sol charitatis, luna continentiae, et astra ceterorum virtutum.“

O kristjan potrudi se, da teh lepih nebes ne izgubiš.

a) Potrudi se — prvič — da Kristusa ne odženeš proč z novim grehom. Naj postane on res gospodar v hiši tvoje duše, katerega poslušáš, nanj misliš, in mu povsod kažeš spoštovanje. Ker veš, kako hitro padeš, ga pa prosi, naj te on podpira, da boš stanoviten ostal. *Kdor me ljubi, bo moje besede dopolnil* — govori Zveličar. Čas po sv. obhajilu je milostipoln čas. Takrat so zlate minute, le veliko ga prosi! Kako more pač kristjan malomarno Kristusu po sv. obhajilu hrbet obrniti, proč od njega iti in se niti nekaj minut ne ž njim pogovarjati! Kaj naj rečemo o onih, ki dan sv. obhajila brž v slabo obračajo. Ti delajo ravno tako, kakor če bi po zimi v hudem mrazu zakurili peč, da bo v sobi gorko, potem pa vrata in okna na strežaj odprli, da bo burja skozi pihala. Kako bode gorko, če tedaj mraz v sobo spuščajo.

b) Da bolj gotovo ohranimo posvečujočo milost, skušajmo jo pomnožiti z dobrimi deli, ki so molitev, post in miloščina. Če le katerikrat podaste le en sam krajcar prav z ljubečim srcem vbogajme, bo vam to v obilni meri pomnožilo posvečujočo milost in pripomoglo, da jo ohranite.

c) Ne pozabimo tega, da tudi po sv. obhajilu ne doseže milost božja sama — ker delati, truditi in zatajevati se moramo tudi mi. K takemu zatajevanju nas v obilni meri priganja ljubezen do Kristusa, ki je zažarela pri sv. obhajilu v srcu, kakor zažari prižgana luč v večernem mraku. Naša trdna volja in milost morata delati skupno. Sv. Krizostom pravi: „Zemlja nič ne rodi, če dežja ni; pa tudi dež nič ne koristi, če v zemljo ne pride. Bojmo se torej, da milosti božje po sv. obhajilu ne zgubimo. Pridno sodelujmo z njo, da jo bolj gotovo ohranimo. Koristen nam je nauk sv. Bernarda, ki pravi: „Skušnja me uči, da z nobeno drugo rečjo tako lahko milosti božje ne pridobimo, ohranimo in zgubljeno nazaj dobimo, kakor če se pred Bogom nikdar ne povzdiguje, marveč zmiraj ponižni ostanemo; srečen človek, ki se boji — boj se, kedar se milost božja bliža, boj se, kedar si jo izgubil — in boj se, ko se bo vnovič vrnila.“

Ker je danes binško praznik, prosimo sv. Duha iskreno, da bi prav in pobožno prejemali sv. obhajilo. Tudi apostoli so bili polni pomanjkljivosti, pa kak ogenj jih je prešnil, kedar so bili prejeli sv. Duha. Naj sv. Duh tudi nam vselej, kedar pristopimo k angelski mizi, donese sedmere svoje darove — dar modrosti, dar stanovitosti, dar moči, dar pobožnosti in strahu božjega. Amen.

J. Mikš.

Binkoštni pondeljek.

O štirih boleznih.

Pridi, sveti Duh. Cerkv. pesem.

Naša sveta cerkev praznuje v teh dnevih svoj pravi rojstni dan; kajti Binkošti so oni znameniti praznik, ob katerem so bili stebri svete cerkve, namreč apostoli Gospodovi, napolnjeni s svetim Duhom, ob katerem je bilo vsled ene same pridige svetega Petra vsprejetih tri tisoč kristjanov v naročje svete cerkve. Ta praznik je bil oni, ob katerem se je izpremenilo površje zemlje, ko je sam sv. Duh obiskal zemljo; apostoli so polni svetega Duha se razšli po svetu, oznanovali nauk Kristusov, izpremenili divje in brezverne ljudi v krotke in ponižne kristjane, polne bratske ljubezni. Binkošti so tako pre naredile svet, da vé

sedaj desetletni otrok več o Bogu, o svoji duši, o večnosti, kakor najučenejši modrijani tedanjega sveta. — Sv. Duh se je prikazal v podobi gorečih jezikov; ogenj je pa znamenje ljubezni. Tako so torej Binkošti, katere je sv. Duh s svojim prihodom ustanovil, krona vseh praznikov Gospodovih, ker nam ta praznik kaže neizmerni zaklad milosti in usmiljenja, katero nam je prinesel Jezus Kristus na svet. Še celo to, da je Beseda meso postala, bi nam ne koristilo, ko bi Jezus Kristus, ko je odšel v nebesa, nam ne poslal sv. Duha. Brez sv. Duha bi ne bilo katoliške cerkve, bi ne bilo vere, upanja, ne ljubezni, ne večnega življenja. Zaradi tega je sveta cerkev od nekdanj tako slovesno praznovala Binkošti. Zaradi tega se te dni popeva pesem: *Pridi, sveti Duh!* Ta pesem je prva in najlepša pesem, zaradi tega se prepeva ob vseh velikih cerkvenih slovesnostih. V takih časih pa, kakor so dandanašnji, je treba, da to pesem prepevamo iz dna svojega srca, kakor da bi bili vsak dan Binkošti! Med kristjani se nahaja dandanes veliko bolezn, duševnih bolezn, ki znajo imeti za marsikoga v sebi smrtno nevarnost, ako se ne poišče o pravem času zdravnika. Ta zdravnik pa ni nikdo drugi, kakor sv. Duh, ki je prišel nekdanj v podobi gorečih jezikov nad apostole. Tudi v naša srca bo prišel, ako bomo za to prosili. Premišljajmo torej danes različne duševne bolezn, vsled katerih trpimo; sv. Duh naj pa spremlja naše premišljevanje!

1. Prva bolezen, na kateri boleha veliko kristjanov je ta, da mnogi niti ne vedó, da so bolni. Ta je najnevarnejša smrtna bolezen, ker je vedno hujša, a človek-kristjan tega niti ne vé, in zaradi tega ne rabi nobenih pripomočkov, da bi ozdravil. Tako je dandanes. Greh je ta duševna bolezen, in če se kristjan tej bolezni ne ustavi, tedaj ga gotovo preje ali pozneje pahne v smrt, v pogubo. Toda kako lahkomišljeni so ljudje! Oni nočejo spoznati nesreče, ki jih tare, nočejo videti greha, v katerem tičé. Vedno kriče: mir, pravica, poštenje, sami so pa polni krivice, hudobije in nevere! O kako obžalovanja vredni so taki ljudje! Oni nimajo pravega spoznanja, ker sami sebe ne poznajo. Kaj bi koristilo človeku, če bi vedel imena vseh zvezd, ali imena vseh rastlin, kolikor jih je na zemlji, ko bi pa ne poznal samega sebe! Današnji svet pa vse presoja, samo sebe ne, mnogi dobro vedó vse, samo sebe ne poznajo, kakšen je ta ali oni, vse natančno poznajo, samo kako je v njihovem lastnem srcu, tega ne

vedó! Beseda: greh - je dandanes v zasmehovanje mnogim. Koliko je Adam trpel radi svojega greha, današnji svet se pa grehu smeja! Naši krščanski predniki so imeli greh za prvo in največje zlo, kdo dandanes še misli takó? Zaradi tega je takó daleč prišlo, da najdemo besedo greh le še v katekizmu in pa pri tistih, ki mu zvesto sledé. Zaradi tega se zgodi, da preteče marsikomu 365 dni, pa še ne vé, če je storil kak majhen greh, ko pravi vendar sv. pismo, da še pravični greši sedemkrat na dan. Koliko je dandanes priložnosti k grehu, tako, da bi bil tisti pravi junak, kateri bi se mogel ogniti vsem skušnjavam; kako so največji svetniki na svetu vsak dan obžalovali svoje grehe ter prosili odpuščanja — grešnik pa ne spozna svojega nesrečnega stanja! O kako srečni bi bili, ko bi bilo res toliko ljudi, ki bi v srcu nosili tisto pobožnost in svetost, kakor jo nosijo na ustih. Toda ena stvar velikokrat laže, ali jezik, ali pa srce, navadno usta, ki prevarajo srce, da ne more spoznati, v kako globokem prepadu hudobije se nahaja. To je glavni vzrok, da dandanes noče biti bolje! Kajti ravno to, da nočemo poznati sami sebe, to je ovira, da ne moremo napredovati. O kako potrebno je tu poslati po zdravnika! In sicer po koga? Pojdite z menoj! Sveti Duh, Ti pridi ter odgrni to zagrinjalo, katero mnogim zakriva to nesrečno srce, prepodi temino, ki se je vlegla, in reci: Naj bode luč v tvojem razumu, da spoznaš svoj prepad, v katerega letiš, da spoznaš gorjé, ki te morí! O pošlji vsaj en žarek Svoje luči iz neba, da predere naše srce ter je omehča!

2. Druga duševna bolezen, na kateri jih veliko boleha, je pa ta, da so mnogi tako lahkomišljeni in ošabni, da si domišljujejo, da milosti božje niti ne potrebujejo, da jim je Njegova pomoč odveč, da zamorejo vse storiti iz svoje moči. Vsakdanja izkušnja nam kaže, da smo slabotni ljudje, da moremo na poti popolnosti napredovati samo, ako nam Bog podaja svojo roko ter nas podpira. Če bi nam tudi Jezus Kristus, ki je gotovo, ker je bil sam človek, dobro vedel, kako slaba je človeška narava, ne rekel: *Brez mene ne morete storiti ničesar*, priznati moramo sami, če le količkaj premislimo, da brez Njega ne moremo ničesar doseči. Kar smo podedovali po izvirnem grehu, tega ne moremo tajiti. Vse kar storimo je slabo, dobro je samo tisto, v čemur nas Bog podpira! Premisliti moramo, koliko trpljenje je na svetu, koliko skušnjav, koliko slabih zgledov, ki nas hočejo potegniti v pogubljenje. In potem

naj pride kdo ter naj reče, da more to trpljenje, da more te skušnjave brez škode na svoji duši prenesti, ne da bi ga Bog podpiral! In vendar ljudje ne morejo iz sebe narediti niti ene slamnate bilke, niti enega lasu, pa bodo svojo dušo rešili sami iz sebe? Odtod prihaja, da je dandanes prave molitve tako malo! Od todi pride, da ljudje na vse drugo preje mislijo, kakor na Boga, da smatrajo cerkveno službo božjo samo za neko navado, kakor druge stvari! In taki ljudje hočejo priti v nebesa brez molitve, brez ljubezni do Boga? Molitev, to so tiste peroti, na katerih se duša dvigne v nebo, in ljudje hočejo zleteti brez peroti v nebo? Tako ljudje lažejo, ko pravijo, da verujejo v sv. Duha, ker mislijo, da ne potrebujejo Njegove pomoči. Kdor ima zdrave oči, lahko slednji dan vidi, da se tisti, ki hočejo brez Boga živeti, vedno slabšajo, in da navadno tudi brez Boga umrjô. O kako je tukaj zopet potrebno poslati po zdravnika, po sv. Duha! Brez Njega niso mogli biti učenci Gospodovi, in kako naj bomo mi grešni ljudje? O, sv. Duh, pouči torej ljudi, da brez Tebe ne morejo storiti ničesar! Kako slepi so ljudje! Pouči jih torej, da bodo videli s svojimi očmi, v kakem prepadu da so! Odrtgaj jim od oči to temino, da se bodo sramovali sami sebe, ko bodo videli, da je njih srce polno hudobije in pregrehe!

3. Tretja bolezen, na kateri boleha veliko kristjanov, je ta, da se je pri njih ljubezen do Boga tako ohladila, da je prišla iz srca do ust, da mnogi ljubijo posvetne stvari veliko bolj, kakor pa Boga! – Danes praznujemo praznik, pri katerem je pokazal Bog zlasti svojo ljubezen; zdi se nam, kakor da bi Bog samo radi nas živel. Brez našega zasluženja nam je vstvaril angele, da nas varujejo; solnce, luno in zvezde, da nam svetijo, zemljo, da nam rodi, živali in raztline dá nas živé; še več: mi smo bili že na kraju prepada, da bi se vsi pogubili, tu je poslal Svojega edinorojenega Sina, ki je moral pretrpeti najbridkejšo smrt, plačati je moral s Svojo dragoceno krvjo dolg, katerega je naredilo človeštvo! Kaj nam je mogla dati Njegova ljubezen še več? Dà, še nekaj je ostalo, in tudi to smo prejeli. S svojim Sinom dal nam je še sv. Duha, da nas podpira, razsvitljuje in vodi na poti do zveličanja. Ako torej samo z enim pogledom pregledamo vse dobrôte, katere nam je storil, ali se ne mora v nas vneti nasprotna ljubezen do Boga? Toda o sramota, kaj prejme Bog od kristjanov? Črno nehvaležnost! Kakor živi Bog skoro edino le za nas, tako bi morali tudi mi samo

Njemu živeti! Ali živé pa ljudje tako? — Kristus je rekel, da je prinesel ogenj na svet, ki naj se vname! Ali pa gori ta ogenj v naših srcih? O da, gori, pa ne za nebesa, ampak za peklo. Ogenj odkritosrčne ljubezni do Boga je pa ugasnil, ali pa gori kakor v svetilnici, kjer olja zmanjkuje! Usta sicer pravijo, da ljubijo Boga, dejanja človekova pa povedó, da usta lažejo. Ako nam Bog pošilja veselje in srečo, tedaj pozabimo Boga, če pa pošlje trpljenje in nesrečo, se jezimo nad njim! To je tretji vzrok, zakaj ne more biti bolje, kajti kjer ni ljubezni do Boga, tam manjka življenjske moč. Hitro pošljimo po zdravnika! Ti sv. Duh, vnemi v nas plamen najčistejše ljubezni do Boga, in izbriši iz naših src vsako nepravo nagnenje do sveta! Poglej, ljudje nočejo nič več ljubiti Boga, oni ljubijo samo še svet; pridi in prižgi pravo ljubezen, tako, kakor je gorela v najčistejših srcih apostolov!

4. Zadnja bolezen, na kateri duše bolehajo, je pa ta, da se nevera širi vedno bolj in bolj. Bog nima pri ljudeh zaupanja več, ljudje verujejo sebi veliko več, kakor pa Bogu! Vsak praznik nam potrjuje resnico Kristusove vere. S tremi pečati je potrdil On svoje resnice. Kristus je naprej povedal, da bo umrl grozovite smrti; zgodilo se je: umrl je na križu, prvi pečat. Povedal je tudi, da ne bo ostal v grobu, ampak da bo tretji dan vstal od mrtvih; vstal je: drugi pečat. Pred Svojim vnebohodom je obljubil, da bo poslal namestnika, da bi ne mogel nikdo dvomiti; poslal ga je: tretji pečat! In človek, uboga stvar, vsem tem dokazom ne veruje! — Kaka nevednost ali hudobija srca mora biti, da se upa človek Njemu ne verjeti, iz čegar ust ni prišla nikdar nobena laž! Ako je On do besede izpolnil vse, karkoli je obljubil, ali ne smemo pričakovati, da se bode tudi tisto zgodilo, kar se vrši po smrti? Kolika zaslepljenost torej od strani onih, kateri mu ne verujejo! Zato pravi danes po vsej pravici on sam v sv. evangeliju: *Kdor ne veruje, bo pogubljen.* Luč je prišla na svet, ta luč je Kristus — in ljudje hočejo raje obstati v temoti, kakor pa, da bi verjeli Njemu! Zakaj? Ker je njihovo življenje popačeno, ker bi morali popolnoma drugače živeti, če bi hoteli po veri živeti! Ne vsled prepričanja, vsled hudobije srca oni Bogu ne verujejo. Njihova hudobna dela kažejo, kakšno je njih srce. In ravno v tem kaže sveta vera svojo neizmerno, čudovito moč, da tisti, ki so v srcu polni vere, živé čisto in pošteno! Ta je četrta bolezen duši. Pridi torej sv. Duh in razsvetli glave tistih, ki nočejo spoznati resnice; razsvetli jih

tako, kakor si navdal današnji dan apostole. Razdrobi tisto skorjo, ki odeva srce mrzlih kristjanov, da bode gorelo v plamenu do Boga! Ponižaj njihovo ošabnost, da bodo spoznali svojo ničnost!

Ko smo torej tako spoznali poglobitve bolezni današnjega časa in videli tudi zdravnika, ki ozdravlja od teh bolezni, vprašajmo sebe, ali imamo v sebi sv. Duha ali ne. Znamenje, da smo napolnjeni s sv. Duhom, mora biti tako, kakor pri apostolih. Pri njih se je prikazal sv. Duh tako, da je bila tam, kjer je bila popreje nevednost, modrost, kjer je bila slabost in greh, tam je bila moč in ljubezen, kjer je bila žalost, tam je bilo veselje in mir. Ako imaš torej to modrost, to ljubezen, ta mir v sebi, potem imaš v sebi sv. Duha! Naredimo torej danes tako, kakor so naredili Gospodovi učenci! Ko so bili zbrani v ljubezni in molitvi, tedaj so molili tako-le: O, pridi sv. Duh, katerega nam je Jezus obljubil! In glejte molitev je predrila oblake in sv. Duh jih je razsvetlil.

Molimo torej danes tudi mi: O pridi sv. Duh, napolni naša srca, da bomo združeni s Teboj prišli k Tebi v nebesa! Amen.

Iv. Baloh.

Praznik presvete Trojice.

Kaj je skrivnost presv. Trojice?

Pojdite torej in učite vse narode, in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. (Mat. 28, 19).

Naša mati sv. cerkev neprestano skrbi, da vnema vse kristjane z gorečo ljubeznijo do Boga. Namen in vrhunec vsega krščanskega življenja je, da spoznavamo Boga, ga ljubimo in molimo. Sv. cerkev obhaja zaradi tega različne praznike. Ž njimi nas opominja, kaj je Bog vse storil za nas in v naše zveličanje. Vsako leto nam kaže božje dete Jezuščka v jaslicah, kjer ga molijo pobožni pastirji. Kaže nam ga v tempeljnu, kjer je bilo za nas darovano in obrezano. Kaže nam sv. tri kralje, ki so prišli Jezuščka počastiti in moliti kot zastopniki vsega človeštva. Kaže nam Zveličarja, kako je pokoren sv. Jožefu in Mariji, kako se posti, kako je zasramovan od sovražnikov, kako umrje za nas na križu, kako premaga smrt in pekel, kako častljivo vstaja

iz groba, kako ustanovi sv. cerkev na zemlji in ji dá ključe nebeškega kraljestva. Kaže nam Odrešenika, kako se dvigne v nebesa in sedi na desnici Boga Očeta, kako pošlje iz nebes sv. Duha, ki vlada in kraljuje v sv. cerkvi in v srcih vseh bogaboječih kristjanov. Tako obhajamo tudi danes znamenit praznik, praznik presvete Trojice.

S prelepim in prečastitim praznikom presvete Trojice vodi nas sv. cerkev k izviru vseh milosti in dobrot božjih. Sv. cerkev hoče, da se napolnijo naša srca s hvaležnostjo in z ljubeznijo do neskončno dobrega troedinega Boga, ki je že deloval za naše zveličanje, predno je še ustvaril svet.

Kakor nas spominja ta praznik vseh neskončnih dobrot božjih, tako nam prikazuje tudi vse pogloblitve in temeljne resnice naše sv. vere.

Vsebina božjega nauka o presv. Trojici je: preljubezniv Bog Oče, ki človeka tako ljubi, ga ni hotel po grehu napuha takoj zavreči, kakor je storil z ošabnimi angeli. Človeka se je predobrotljivi Bog usmilil. Poslal je svojega Sina Jezusa Kristusa na svet, da bi rešil rod človeški, da bi storjeno razžaljenje popravil in nas revne, v izvirnem grehu spočete ljudi zopet pripeljal v srečo zveličanja. Sin božji je nas odkupil z britkim trpljenjem in grenko smrtjo na križu. Milosti, katere je za nas zaslužil Jezus Kristus, deli nam pa Bog sv. Duh. Tako delujejo vse tri božje osebe za naše zveličanje, Bog Oče, Bog Sin in Bog sv. Duh. Saj je Jezus Kristus zapovedal tudi svojim apostolom v imenu treh božjih oseb krščevati. Rekel je: *Pojdite torej in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.* (Mat. 28, 19.) Sv. cerkev opravlja svoja opravila in deli dobrote božje v resnici le v imenu presv. Trojice.

Presv. Trojica je resnično temelj in podlaga naše sv. vere in vsega krščanskega življenja. Presv. Trojica je za nas velikanškega pomena. Dolžnost je torej vsakega kristjana, da vé, kaj je skrivnost presv. Trojice in kaj nam je verovati o presv. Trojici? Nauk o presveti Trojici obsega dva dela:

- a) prvi del, da so tri božje osebe,
- b) drugi del, da so te tri božje osebe skupaj samó en Bog.

O tem dvojnem hočemo danes premišljevati. Ljuba Marija naj nam bo v pomoč v tem svetem premišljevanju!

I.

A. Odkod imamo ta nauk o presv. Trojici? Ali je ta nauk izumel človek? Ne, ta nauk je božji nauk, od Boga samega nam razodeta resnica. Človek sam ne bi mogel nikoli spoznati te resnice. Mi sicer spoznamo, da mora biti nad nami Bog, da je ta Bog vsegamogočen, vseveden, večen, sploh neskončno popoln. Spoznati pa ne bi mogli nikoli, da so v enem Bogu tri osebe. Ta nauk ne nasprotuje naši pameti. Nerazumemo ga pa zaradi tega, ker presega našo pamet, ker je za našo spoznanje previsok. Vendar je Bog hotel, da spoznamo to visoko resnico, zato jo je sam moral nam razodeti. To je tudi storil.

B. 1. a) Že v starem zakonu je Bog dal spoznati, da mora več božjih oseb biti. V Mojzesovih bukvah beremo besede, katere je Bog govoril: *Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti.* (1. Mojz. 1, 26). Zakaj reče Bog *naredimo*? Saj je bil sam. Ali kdo je bil takrat zraven, ko je Bog ustvaril človeka? S kom se Bog pogovarja? Ali so bili angeli? Angeli ne morejo biti, ker govori tukaj Bog o svoji božji podobi, ki je lastna samo njemu. Angeli pa niso bogovi, ampak so le božje stvari. Ako je Bog rekel *naredimo*, moremo si razlagati edino, da govoré tukaj božje osebe med seboj. Razlagavci sv. pisma in cerkveni očetje razumevajo v besedi *naredimo* presveto Trojico.

b) Tudi po imenu se imenujejo božje osebe. Kraljevi pesnik David je opeval presveto Trojico in povdarjal: *Po Gospodovi besedi so nebesa utrjena, in po duhu njegovih ust vsa njih lepota.* (Ps. 32, 6). V teh besedah, splošno mislijo sveti očetje, je označena skrivnost presvete Trojice. Jasno so izražene tri delujoče osebe. Prva je Gospod, to je Bog Oče; druga je njegova Beseda, to je Bog Sin; tretja je njegov Duh, to je Bog sv. Duh.

2. a) Natančno in določno je to skrivnost razodel in razložil Jezus Kristus, ko je živel na zemlji in učil ljudstvo verskih resnic. Jasno je imenoval presveto Trojico, ko je rekel: *Idite torej in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta, in Sina in svetega Duha.* (Mat. 28, 19). V teh besedah so jasno izražene tri osebe. Tisti, v katerega imenu se kaj godi, je gotova oseba. Kristus pa tukaj imenuje tri imena. Zapoveduje krščevati v imenu treh. S tem nas uči, da so v Bogu trije, ki določujejo: Oče, Sin in sv. Duh, vsak za sebe ena oseba. Tako je Kristus vsa tri leta učil in govoril pri mnogih prilikah o Bogu, svojem in našem Očetu, in o sv. Duhu, duhu resnice, katerega bodeta Oče in On

poslala na zemljo. Sv. Ambrozij pristavlja in uči: *V imenu je rekel, ne v imenih. Ni torej drugo ime Očetovo, drugo ime Sinovo, drugo ime sv. Duha, ker je en Bog.*“

b) Ne samo posebna imena božjih oseb smo v novem zakonu zvedeli, ampak tudi v vidni podobi so se prikazale božje osebe. Zgodilo se je to pri sv. krstu Jezusa Kristusa v reki Jordanu. Sveta evangelista Matevž in Lukež pripovedujeta, da se je prikazal sv. Duh v golobji podobi pri sv. krstu nad Jezusovo glavo in nebo se je na višavi odprlo in glas božji se je slišal: *To je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadajenje.* (Mat. 3, 17. in Luk. 3, 22). Ob tej priliki so se v vidni podobi pokazale vse tri božje osebe. Bog Oče je dal slišati glas, Bog Sin je imel podobo človeka in Bog sv. Duh je bil v podobi goloba.

c) To resnico so učili tudi apostoli. Sv. apostol Janez je kratko in jasno pisal v prvem listu: *Trije so, kateri pričujejo v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh.* (I. Jan. 5, 7). Trije so, torej ne eden, ne dva; torej tudi ne ena ali dve, ampak tri osebe. Sv. apostol Pavel je učil Korinčane: *Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa in ljubezen božja in deležnost sv. Duha bodi z vami vsemi.* (II. Kor. 13, 13).

3. Učili so ta nauk vsi cerkveni očetje in mučeniki so ga potrjevali s smrtjo. Lepo je pisal o presv. Trojici sv. Justin: „Mi molimo Stvarnika vsega sveta, na drugem mestu Sina, na tretjem mestu pa sv. Duha.“ Cerkveni pisatelj Origen je razlagal: „Vera v trojstvo je podlaga, na kateri stoji cerkev: Eden Bog v treh osebah, Oče, Sin in sv. Duh: troedinstvo, katero se deli v tri različne osebe. Sin namreč je drug kakor Oče, sv. Duh je drug kakor Oče in Sin, ne da se te tri osebe ločijo v naravi in v moči.“ Sv. Polikarp je že v prvem stoletju ob mučeniški smrti goreče molil: „Oh, Oče ljubljenega in blaženega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa, čez vse te hvalim; blagrujem in poveličujem te po večnem velikem duhovnu Jezusu Kristusu, tvojem ljubljenem Sinu, po katerem ti naj bo ž njim samim v sv. Duhu čast odslej in na vekomaj!“

4. Sv. mati katoliška cerkev je, verujoča v ta nauk, vedno ga zagovarjala in ga učila po besedah razodetja božjega. V veroizpovedi sv. Atanzija moli: „Kdor hoče biti zveličan, mora pred vsem imeti katoliško vero . . . Katoliška vera pa je, da mi enega Boga v treh osebah in tri osebe v enem božanstvu častimo.“

Tudi njeno delovanje jasno priča, da uči in izvršuje v imenu presv. Trojice. Pri sv. krstu vpraša krščenka, oziroma njegovega botra, ki odgovarja namesto nedoraslega otroka: „Ali veruješ v Boga Očeta . . . veruješ v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega . . . veruješ tudi v svetega Duha . . . ?“

Nauk o presveti Trojici je edino pravi nauk Kristusov, kakor smo videli in spoznali iz navedenih dokazov.

5. Lahko bi pa kdo mislil, da so Oče, Sin in sv. Duh le tri različna imena za eno in isto božjo osebo. Toda, to ne more biti. Temu ugovarjajo besede Kristusove, katere je govoril svojim apostolom, ko jim je obljubil sv. Duha. Predno je šel v nebesa, je dejal apostolom: *Jaz bom Očeta prosil, in vam bo dal drugega Tolažnika, da pri vas ostane vekomaj.* (Jan. 14, 16). Jasno in razločno so izražene tri različne osebe. Ena je, ki prosi; to je Jezus Kristus, Bog Sin; druga je, katera pošlje; to je Bog Oče in tretja je, katera je poslana; to je Bog sv. Duh. Tako nam je brez ugovora verovati, da so tri različne božje osebe in sicer Oče je ena oseba, Sin je ena oseba in sv. Duh je ena oseba. Ne moremo torej misliti, da so Oče, Sin in sv. Duh le tri imena za eno in isto božjo osebo.

C. 1. Kristusov nauk je, da so tri osebe v Bogu. Te osebe so božje osebe. Vsaka oseba je pravi Bog, zato tudi rečemo: Bog Oče, Bog Sin in Bog sv. Duh. V današnjem svetem evangeliju je ta nauk čisto izražen. *Krščujte jih v imenu Očetu in Sina in sv. Duha.* Le čujte! Pri sv. krstu se odpuščajo grehi. Grehe odpuščati more samo Bog. Ker pa Kristus zapoveduje krščevati v imenu vseh treh božjih oseb, nas uči tedaj, da mora vsaka božja oseba biti pravi Bog.

2. Po nauku Kristusovem in po nauku sv. katoliške cerkve, katera uči ravno tako kakor Kristus, nam je verovati, da je Oče pravi Bog. Vse tri božje osebe so popolnoma enakega božjega bitja, enakih božjih lastnosti. Izmed božjih oseb ni nobene močnejše in večje od druge.

3. Vprašal bi pa kdo, kako se poznajo božje osebe med seboj, ako so popolnoma enakega božjega bitja? Božje osebe se razločujejo med seboj samo po tem, kako se vrstijo. Bog Oče se imenuje prva božja oseba zato, ker ne izhaja iz nobene druge osebe, ampak je sam iz sebe. Bog Sin se imenuje druga božja oseba, ker je rojen iz prve osebe božje, iz Boga Očeta. Bog sv. Duh se imenuje tretja božja oseba, ker izhaja iz prve

in iz druge božje osebe. Potemtakem je Bog Sin vse to, kar je Bog Oče. Razlikuje se od njega le v tem, da ni Oče, ampak je Sin. Enako je tudi Bog sv. Duh vse to, kar sta Bog Oče in Bog Sin. Razlikuje se le v tem od njih, da ni Oče in ne Sin.

4. Ker Bog Sin in Bog sv. Duh izhajata iz Boga Očeta, lahko bi si kdo mislil, da je Bog Oče starejši kakor Bog Sin in Bog sv. Duh. Toda krivo in napačno bi bilo tako misliti. Kakor je Bog Oče od vekomaj, tako je tudi Bog Sin rojen iz Očeta od vekomaj. Enako izhaja tudi Bog sv. Duh iz Boga Očeta in Boga Sina od vekomaj. Nobena božja oseba ni starejša od druge, ampak vse tri so enako od vekomaj. Da si to resnico lažje predstavljamo, mislimo si ogenj. Ni navadnega ognja, ki bi ne imel obenem tudi svetlobe in toplote. V tistem trenutku namreč, ko imamo ogenj, je tudi svetlo in toplo. Nekaj podobnega je tudi pri sv. Trojici. Kakor si navadnega ognja ne moremo misliti brez svetlobe in toplote, tako tudi Bog Oče ni nikoli bil brez Boga Sina in Boga sv. Duha. Vsi trije so enako od vekomaj.

Ako se pa Bog Oče vendarle tako predstavlja na podobah in slikah, kakor bi bil starejši od Boga Sina, tedaj se to godi zaradi tega, da jih mi razločujemo. V resnici ni nobena božja oseba starejša od druge.

II.

Ko smo spoznali v prvem delu nauk o treh božjih osebah, moramo verovati, da so v Bogu tri osebe popolnoma enakega božjega bitja in enakih božjih lastnosti. Ločijo se v tem, da je Bog Oče prva, Bog Sin druga in Bog sv. Duh tretja božja oseba.

D. 1. Akoravno so tri božje osebe, vendar niso trije bogovi, ampak samo en Bog. Božje osebe nimajo le popolnoma enakega božjega bitja, ampak imajo vse tri skupaj eno in isto božje bitje t. j. ravno tisto božje bitje, katero ima Bog Oče, ravno tisto imata tudi Bog Sin in Bog sv. Duh. Kakor imajo pri drevesu vse veje skupaj samo eno in isto deblo, tako imajo tudi božje osebe skupaj samo eno in isto božje bitje. Torej so vse skupaj samo en Bog.

2. Ta nauk nas uči sv. katoliška cerkev. Sv. Atanazij je učil moliti v svoji veroizpovedi: „Tako je tudi Oče Bog, Sin Bog in sv. Duh Bog, in vendar niso trije Bogovi, ampak samo en Bog. Ravno tako je Oče Gospod, Sin Gospod in sv. Duh Gospod, in vendar niso trije Gospodje, ampak samo en Gospod.“

Enako potrjuje ta nauk tudi lateranski zbor: „Trdno verujemo in jasno spoznamo, da je samo en Bog . . . Oče in Sin in sveti Duh, sicer tri osebe, pa eno in isto nerazdeljivo bistvo in narava ali natura.“ V krščanskem nauku se učimo: „Vsaka božja oseba je pravi Bog: Oče je pravi Bog, Sin je pravi Bog, sveti Duh je pravi Bog; in vendar je le en Bog.“

3. To resnico nam potrjuje sv. pismo starega in novega zakona.

a) V stari zavezi je Bog ukazal: *Zatorej vedi danes in misli v svojem srcu, da Gospod sam je Bog zgoraj na nebu in spodaj na zemlji, in ni drugega.* (V. Mojz. 4, 39.) In zopet je dejal Gospod: *Spoznajte, da sem samo jaz, in da ni drugega Boga razven mene.* (V. Mojz. 32, 39.)

b) V novi zavezi beremo besede Kristusove, ki potrjujejo resnico v enega Boga presv. Trojice: „Krščujte v imenu.“ Kristus ne pravi: „Krščujte“ v imenih, ampak reče: „v imenu“, t. j. v imenu samo enega najvišjega božjega bitja. Kristus nas s tem uči, da so tri božje osebe skupaj samo eno in isto božje bitje, torej samo en Bog. Sv. evangelist in apostol Janez pravi kar naravnost: *Trije so, kateri pričajo v nebesih: Oče, Beseda in sv. Duh; in ti trije so eno.* (1. Jan. 5, 7.) Sv. apostol Pavel je pisal Rimljanom: *Le en Bog je.* (Rim. 3, 30.)

4. Lahko bi si kdo mislil, kako je vendar to, da je Bog Sin eno bitje z Očetom, pa izhaja iz njega? Ali ni tedaj ločen od njega? Kriva bi bila taka misel. Akoravno Bog Sin izhaja od Boga Očeta, vendar se od njega ne loči. Kaj takega imamo pri nas samih. Iz naše duše izhajajo misli in vendar se ne ločijo od nas, ampak ostanejo z dušo združene, ostanejo v duši. Tudi iz ognja izhaja svetloba in toplota in vendar se ne ločita od njega. Tako izhajajo tudi božje osebe druga iz druge, ne da bi se ločile, ampak ostanejo združene v enem božjem bitju in so torej skupaj samo en Bog.

5. Rekel bi mi kdo, ali ni to vendarle brezumno in nes pametno, če se reče, da so trije eno? Gotovo bi bilo tako reči brezumno. Vsak otrok že vé, če ima količkanj pameti, da je trikrat ena tri, ne pa ena. Pa mi tudi ne rečemo tako, da so trije eden, ampak katoliški nauk se glasi, da so trije eno, ne pa eden. To nikakor ni brezumno. Saj imamo na svetu dosti takih primerov, da so trije eno. Tako razločujemo pri drevesu korenine, deblo in veje, in vendar je vse skupaj samo eno drevo. V naši

duši imamo tri moči ali zmožnosti: spomin, da si kaj zapomnimo, pamet, da kaj spoznamo, in voljo, da kaj hočemo, in vendar nimamo treh duš, ampak samo eno. Ako je torej pri stvareh kaj takega mogoče, da so trije eno, zakaj bi ne bilo pri Stvarniku, ki je neskončno višji in popolnejši od vseh stvari? Nauk torej, da so tri osebe en Bog, nikakor ni brezumen in tudi ne nasprotuje naši pameti. Seveda eno nam ostane pri tem vedno nerazumljivo.

6. Čeravno spoznamo, da je mogoče, trije biti eno, vendar je težko spoznati, kako in na kakšen način so tri osebe en Bog. Česar naša pamet spoznati ne more, tista reč zato ni nemogoča. Človek ne more spoznati, kako je to, da izraste iz majhnega semena drevo. Vendar zraste drevo iz semena, če človek tega tudi ne spozna. Ako človek ne spozna niti bitij stvari, kako bi umel bitje Stvarnika, ki je neskončno višji in popolnejši od vseh stvari? Na kakšen način so tri osebe skupaj en Bog, ostane za nas skrivnost, dokler nam Bog sam tega ne pokaže v nebesih. Tam v nebesih bomo to skrivnost videli in spoznali. Njena lepota nas bode tako prešinila, da jo bomo celo večnost imeli dosti gledati in se je veseliti. Tukaj na zemlji nam ni mogoče drugega spoznati kakor to, da vemo, kaj nam je verovati v presv. Trojici. Njene skrivnosti ne moremo spoznati, ker je skrivnost. Kakor ne more človek s svojo malo roko obseči celega neba, tako in še veliko manje more s svojim duhom obseči neskončnega Boga. Že prerok Job je več tisoč let pred nami prerokoval: *Ali boš morda razumel pota božja, in ali boš našel Vsegamogočnega popolnoma? Višji je, kakor nebo, in kaj storiš? Globlji, kakor pekel, in odkodi ga boš spoznal? Daljša kakor zemlja je njegova mera, in širša kakor morje.* (Job 11, 7—9.)

7. Sv. Gregor piše v prvi knjigi o slavi mučnikov to-le: Ob času trdovratnih Arijancev, ki so z vsemi silami hoteli uničiti nauk o presv. Trojici in so pretili katoliški veri, se je zgodilo, da je mnogo njih bilo slučajno navzočih pri službi božji v Gascogne. Bil je leta 461. Ko je pobožni duhovnik Peter maševal, padejo s stropa svetišča tri svetle kapljice vode enake velikosti ravno na oltar. Vse ljudstvo je strmé čudilo se temu dogodku. Pobožni duhovnik je v očigled ljudstva pobral z zlato skledico te tri bleskeče kapljice, katere so se združile v en dragocen kamenček. Komaj pokaže duhovnik zlahten kamenček ljudstvu, zapuili so vsi enoglasno: Resnično, to je pravo spričevalo za presveto Trojico! Trije in vendar eno!

Ne premisslujmo drzno o presveti Trojici, ampak verujmo Bogu, ki nam je razodel to skrivnost. Bog je sam na sebi resnica, ne more goljufati, ne goljufan biti. Kristus govori: *Blagor tistim, ki ne vidijo, pa vendar verujejo*. Nasprotno zagotavlja: *Kdor ne veruje, bo pogubljen*. Verujmo bolj trdno v to resnico — skrivnost, kakor bi jo videli z lastnimi očmi. Ta vera nas bo tolažila ob smrti uri. Takrat bode duhovnik molil in se skliceval na našo vero: „Usmili se, o Gospod, usmili se te duše, katero si odkupil s svojo krvjo in ne pomni grehov njenega preteklega življenja. Čeravno je grešila, vendar ni Očeta, in Sina, in sv. Duha tajila, ampak je vero ohranila in je molila Boga, Stvarnika vseh reči.“ O, kako bode ta molitev pomirila vsakega vernega kristjana, kako ga bo tolažila, ko bo stal na pragu večnosti.

Ker je sveta vera poseben dar božji in se brez nje ne moremo zveličati, prosimo presveto Trojico za pomoč, da bomo imeli trdno, živo in stanovitno, splošno sveto vero. Kadar izrečemo ime Boga Očeta, spomnimo se, da nas je On ustvaril za nebesa! Spomnimo se, da je daroval za nas svojega edinega Sina Jezusa Kristusa. Kedar izrečemo ime Boga Sina, spomnimo se, da je za nas umrl na križu in nam odprl nebesa! Kadar izrečemo ime Boga sv. Duha, spomnimo se, da nas je sprejel pri sv. krstu za otroke božje, da nam z obilnimi milostmi pomaga v nebesa!

Presveta Trojica, v kateri so tri božje osebe: Bog Oče, Bog Sin in Bog sv. Duh, in v vseh treh osebah en Bog, prosimo te večnega zveličanja. Amen. *Alojzij Kramaršič.*

Druga nedelja po binkoštih.

O vnemarnosti za božjo čast.

Neki človek je napravil veliko večerjo in jih je veliko povabil in so se začeli vsi skupaj izgovarjati.

Luk. 14, 16. 17.

Velika večerja, o kateri govori Jezus v današnji evangelijski priliki, pomeni ali sv. katoliško cerkev na zemlji ali zakrament sv. Rešnjega Telesa ali pa nebesa. Bog sam vabi vse ljudi na to trojno večerjo. Preobširno bi bilo, ko bi hotel razlagati, kako

nas Bog vabi v katoliško cerkev in k svetim zakramentom, zato se moram omejiti le na tretjo razlago, kako nas Bog vabi v n e b e s a.

Bog je pošiljal v vseh časih in še pošilja svoje poslanca na vse strani, da kažejo ljudem pot v nebesa, t. j. da uče najprej sv. vero, katere zapovedi je treba spolnovati in kako jih spolnovati, ako se želi človek zveličati. Žalibog, da se ravno tisto godi še dandanašnji poslancem božjim, kar se je zgodilo onim poslancem gospodovim, o katerih pripoveduje današnji sveti evangelij. Kakor so se le ti izgovarjali z vsemi mogočimi pretvezami, češ, jaz ne morem priti, jaz ne utegnem, imam mnogo opravila, moram tje ali kam drugam iti; tako se opravičujejo in izgovarjajo še dandanašnji mnogi mlačni kristijani, da ne utegnejo bolj skrbeti za svojo dušo, za svoje zveličanje, nego sploh skrbe. Vsi ti 1. nimajo nobene želje po nebesih in 2. imajo preveliko željo po vsem posvetnem.

O tem danes v imenu Jezusovem!

1. Bog je ustvaril človeško srce tako, da zmerom po kaki reči poželi, po tem, kar je lepo, prijetno in veličastno. A kaj je lepšega, prijetnejšega in veličastnejšega nego nebesa? O njih pravi sv. Pavel: *Oko ni videlo, uho ni slišalo, kaj je Bog tem pripravil, ki ga ljubijo.* (1. Kor. 2. 9.) In Kristus sam je rekel: *Veselite se in od veselja poskakujte, ker vaše plačilo je veliko v nebesih.* (Mat. 5. 12.) Zato so imeli svetniki, ko so živeli še na zemlji, tako srčno željo, da bi se združili z Bogom. Kralj David poje (Ps. 83. 2. 3.): *Kako prijetna so tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum! moja duša hrepeni in koprni po dvorih Gospodovih; moje srce in moje meso se veseli v živem Bogu.* In na drugem mestu govori (Ps. 41. 2. 3.): *Kakor hrepeni žejen jelen po mrzli studenčnici, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Moja duša žéja po Bogu; kdaj vendar bom prišel tje in se prikazal pred njegovim obličjem.* (Ps. 26. 4.): *Nekaj sem prosil Gospoda, in spet to poželim: da bi prebival v domu Gospodovem!* In sv. Pavel sam je imel tako veliko željo po nebesih, da je tožil, češ, da je njegovo življenje predolgo; želel si je biti s Kristusom in pisal: *Želim biti razvezan in biti s Kristusom.* (Fil. 1. 23.)

Kakor sv. Pavel in drugi svetniki in svetnice, tako moramo tudi mi koprneti po nebesih, *ker mi vemo*, tako piše sveti Pavel (II. Kor. 5. 1.), *da, ko se poruši to svetno naše domovanje, bomo*

prejeli poslopje božje, hišo, ki ni z rokami narejena, temveč večni dom v nebesih. Zato bi moral vsak kristijan biti vesel, ako čuti, da je prišel za-nj čas ločitve s tega sveta, saj smo le romarji na tem svetu (Hebr. 11. 13.), naša domovina pa je v nebesih.

Kristijani, pa vprašajmo se: imamo li mi res kaj želja po nebesih? Ali niso morda vse naše želje obrnjene v kaj drugega? Boljšega, lepšega, vzvišenejšega gotovo ne moremo poželeti nego nebesa, zato nas sv. Pavel tolikokrat opominja: *Iščite tega, kar je zgoraj, kjer Kristus sedi na desnici božji. Obrnite svojega duha na nebeške stvari.* (Kolos 3. 1. 2.) Toda čeprav nas sveto pismo tolikokrat opominja, da obračajmo vse svoje misli in želje na nebesa, čeprav nas zgledi svetnikov k temu napeljujeja, čeprav nas celo stvarstvo k temu vodi, vendar godi se dan za dnevom, kakor se je godilo možu, ki je vabil ljudi na veliko večerjo. Vedeli so pač vsi dobro, da je večerja izvrstno pripravljena, a vendar niso hoteli priti. Vsak je šel raje na svoje delo nego k veseli pojedini. Kristijani, mi nismo nič boljši! Čeprav spoznamo, koliko veselje nas čaka v nebesih, koliko ljubezen nam Bog skazuje, pa vse skupaj ne pomaga nič. Večina ljudi se za vse to nič ne zmeni in živi kakor se ji zdi, dokler se smrt ne oglasi.

Odkod pa to, kaj je vzrok, da se ljudje za nebesa skoro nič ne zmenijo? Kaj jih dela tako zaslepljene, da se za vse prej, za vse bolj brigajo, nego za to, kar je najprvo, najbolj potrebno, za zveličanje svoje duše? Vse to prihaja odtod, ker ljudje preveč navezujejo svoje srce na posvetne stvari, se preveč trudijo za ta svet.

II. Sv. Gregor Nacijanski piše: „Vsa ustvarjena in živa bitja, ki so brez razuma in pameti, imajo svoje oči obrnjene k zemlji, ker so za zemljo ustvarjena. Človeku samemu je dal Bog čelo proti nebesom obrnjeno, da povzdiguje svoje oči proti nebesom. O človek! glej, za to si poklican, da bi Boga enkrat gledal in molil, ne pa zato, da bi svojo dušo poniževal v željo in koprnjene po posvetnem.“ Da, kristijani, ljubi Bog nas je ustvaril tako, da naj bodo naše oči vedno obrnjene proti nebesom. A kam pa gledamo mi? Po čem kopravimo? Za kaj se trudimo?

a) Trudimo se največkrat in najraje za posvetno blago in premoženje. Kako veliko ljudi je, ki imajo vse svoje skrbi, vse svoje trude in dela obrnjena le na posvetno. Noč in dan, leto za letom se sučejo misli le o tem, kako bi se dalo kaj več

pridobiti. Nobena težava se ne zdi prehuda, nobena pot predolga, nobeno delo preutrudljivo. Če imajo tisoče, pa si jih še žele; če imajo polja in travnike, ni še dosti, in ko bi jim kdo dal celi svet, radi bi imeli še kaj več. Ali je mogoče, da bi pri tolikih posvetnih skrbih in željah mislili še na nebesa, želeli si nebes? Ne, ni mogoče! Sv. Bernard pravi: „Kakor človek ne more tako razdeliti svojih oči, da bi z enim gledal nebo, z drugim pa zemljo, tako tudi ne more s svojim srcem nebes in sveta ob istem času poželeti.“ Zato kristijan, pazi se, da se želja po posvetnem blagu tako silno ne vgnezdi v tvojem srcu, da je več iztrebiti ne boš mogel, da bi želja po nebesih nobenega prostorčka v srcu več ne imela! Vsem takim v posvetne skrbi in želje zakopanim ljudem veljajo svetopisemske besede: *Kar si pa spravil, čegavo bo?*

b) Zraven posvetnega blaga odvrača ljudi od nebes tudi posvetno razveseljevanje. „Vsi ljudje hrepene po razveseljevanju“, pravi Seneka. Pa to bi še ne bilo greh, to bi ne bilo napačno, da bi le ljudje hrepneli po takem veselju, ki je Bogu všeč, ki Boga ne žali. Pa koliko je takih, ki mislijo, da so le zato na svetu, da jedo in pijejo, sploh da se jim dobro godi. Ako so le siti in z vsem drugim preskrbljeni, potem pa, tako menijo, je že vse v redu, vse prav. Na nje se smejo obrniti besede pobožnega Joba: *Bobne in harpe držé v rokah in se vesele glasu piščalk in žive svoje dni v razveseljevanju.* (Job. 21., 12. 13.) Vprašam vas: Je li mogoče, da bi tak človek, ki je tako-rekoč vtopljen v posvetno razveseljevanje, ki ima ali vsaj hoče imeti na tem svetu nebesa, je-li mogoče, da bi tak človek mislil na nebesa ali še celo za nje kaj prizadeval, za-nje trdil? Gotovo ne! kakor tisti, ki je nasičen s slabimi jedili, ne čuti več lakote, nima teka za nobeno, tudi najboljšo jed, čeprav ga obdaja miza, obložena z najokusnejšimi jedili, tako tisti, ki so s prosvetnim veseljem nasičeni, ne pomislijo navadno nikoli, da vse njih veselje je prazno, je le navidezno, ki bo kmalu minulo in jih nesrečne storilo. Od ure do ure, od dneva do dneva se tako love v veselju, dokler se da; a enkrat nastopi konec, in še le tedaj spoznajo, da so goljufani. Kdor misli zmerom le na to, kako bi se razveseljeval, tak človek gotovo popolno pozabi na veselje v nebesih. Zato, kristijan, ne zakoplji svojega srca v posvetno razveseljevanje, sicer ti žuga nevarnost, da ne boš nikoli prišel k veliki večerji, katero je Gospod pripravil svojim izvoljenim.

c) Veliko je pa tudi takih kristijanov, ki na božjo čast zato pozablajo, ker iščejo samo časti in slave med drugimi ljudmi. So taki ljudje, ki žele, da bi jim vsi drugi bili pokorni, jih ubogali in se jim klanjali, sami pa se nosijo, kakor da bi nobenega nad seboj ne imeli. Sv. Alfonz Lig. pravi: „Častilakomniki niso še zadovoljni s tem, da so čast dosegli; ne, častilakomnost in napuh se vedno bolj vkorenjujeta v njih.“ Sveti Krizostom primerja častilakomne ljudi skopuhom in pravi: Kakor skopuhi toliko več pozele, kolikor več že imajo, tako častilakomni hrepene po toliko večjih časteh, čim višje že imajo. — Sedaj pa pomislite, ali more v takem srcu, ki je polno želje po časti in slavi, prebivati prava skrb za čast božjo? Gotovo ne! Pomislite, da je napuh prvi naglavni greh, glava vseh drugih; iz njega vsi drugi izvirajo. Kdor je vdan napuhu, ta je sposoben in zmožen za vsak drug greh. Koliko jih je, ki si napravljajo vsakovrstna oblačila brez potrebe, marsikdaj s trdo zasluženimi krajcarji, da, še stradajo pri tem. In zakaj to? Iz same nečimernosti, da bi svetu služili, svetu dopadli. Na svoje telo obračajo toliko skrbi, na dušo pa prav malo, ali pa celo nič. Oj, kje je gorečnost za božjo čast? Kje je ljubezen do Boga?

Kolikokrat se kdo opravičuje ob nedeljah in praznikih: Danes ne morem iti v cerkev, je preslaba pot, je predeževno, premrzlo, je predaleč. Ako pa je kaka zabavna prijetnost ali veselica kje, oj, potem naj bo pot še tako dolga, še tako težavna, naj bo sneg še tako velik, naj bo še tak nalive, vendar-le gre k veselici, da tam izpolni željo svojega srca. Kristijani, kje je tu le iskrica ljubezni do Boga, kje je tu kaka gorečnost za čast božjo! — Marsikdaj se izgovarja kdo, ko dela v Gospodovih dneh: „Moram, ni drugače; nisem poprej mogel storiti!“ Toda v resnici je morda pol tedna prelenaril, brez dela preživel, sedaj pa hoče ravno tisti dan vse dohiteti, ko bi ne smel se niti dela lotiti.

Kaj bi bilo, ako bi bil Bog tako nemaren do nas, kakor smo mi do njega?

Človek, ki za svetom leta, pa nebesa zanemarja, je podoben Evi, ki je jabolko utrgala, pa s tem nebesa zgubila.

Misel na poslednje reči je najizdatnejši pripomoček, da se rešimo vнемarnosti za božjo čast. Že sv. pismo pravi: *Spominjaj se svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.* Amen.

† J. Benkovič.

Praznik sv. Petra in Pavla.

1. Peter in Pij v ječi.

Zdaj vem res, da je Gospod poslal
angela in me je otel Herodove roke.

Dej., ap. 12, 11.

Sv. katoliška cerkev obhaja danes praznik sv. aposteljnov Petra in Pavla. Z veliko slovestnostjo se obhaja ta dan po vesoljnem svetu, z največjo pa v Rimu, kjer stoji stolica sv. Petra, kjer biva naslednik sv. Petra, rimski papež. Ko sem bral današnji list, mi je prišlo na misel: Peter v ječi in Pij v Vatikanu, kako podobne so si razmere! — Le-tó podobnost hočem danes premišljevati z vami in govoriti z vami prav katoliško besedo, da vas svarim skrivnih zmot in obudim v vaših srcih trdno nado v konečno zmago sv. cerkve.

I. Kralj Herod je leta 42. hudó preganjal kristjane, dal je obglaviti aposteljna Jakoba, Janezovega brata, in ker je videl, da je to dopadlo ljudstvu, je zaukazal prijeti i Petra in ga zapreti v ječo.

Zakaj pa Petra? Peter je bil prvak aposteljnov in vernikov; on je prvi oznanoval Kristusa križanega, od mrtvih vstalega, in ko je z Janezom ozdravil hromege in bil poklican pred veliki zbor, je sijajno zagovarjal sebe in svoje tovariše; prepovedali so mu sicer, da ne sme več govoriti o Jezusu, on pa je izgovoril one velepomemljive besede, ki so še dandanes v spodtiko vsem sovražnikom sv. vere: *Boga je treba bolj slušati, nego ljudi*. Po tem načelu je deloval sv. Peter in delal take čudeže, da so ljudi nosili kar na ceste, češ, naj bi vsaj senca Petrova padla nanje in vsi so bili ozdravljeni. — Ubogi Herod! Menil je, da bo s Petrom vred pokončal krščansko cerkev, a kako se je goljufal. Tudi drugi so se goljufali in to je naša tolažba.

Peter biva tedaj v ječi in 16 vojakov ga čuva noč in dan, ki se menjajo po štiri in štiri. Čemu ta previdnost? Peter je že bil enkrat v ječi, a rešil ga je angel v noči; da se zopet ne zgodi kaj tacega, je dal Petra hudo zastražiti, na velikonoč pa ga hoče postaviti pred ljudstvo, ki naj ga obsodi k smrti.

Kaj pa storé verniki? Morda gredó prosit Heroda, da izpusti Petra? Morda ga podkujejo ali vprašajo, pod katerimi pogoji bi

ga hotel oprostiti? Ako vsaka stran nekolikó odjenja, je kompromis gotov! — Ne, tega ne storé verniki, marveč vso stvar prepusté božji previdnosti, ki vse vodi izvoljencem v prid. Djanje aposteljnov tedaj piše: *Cerkev pa je nepretrgoma molila za Petra k Bogu*. Kdo je molil? — Ne le poedinci, marveč vesoljna cerkev — zbirališče vernikov. Kako so molili? Nepretrgoma. Vrstili so se, in ko je en oddelék počival ali bil pri svojih poslih, je molil drugi oddelek. — Koga so prosili? Prosili so Boga, ki ima vse v svojih rokah. Za koga so prosili? Za Petra v ječi, kajti zdelo se jim je, da s Petrovo glavo pade i glava cerkve.

In kakšen je učinek te molitve? Je li Peter rešen koj prvo noč? Ah ne, velikoveč raste nevarnost od dne do dne. Že je nastopila osodepolna zadnja noč; Peter spi sredi dveh vojakov, h katerima je priklenjen. Pred ječo stojita dva druga vojaka na straži in težka železna vrata branijo izhod na cesto. Herod si že veselja mane roke, a prezgodaj.

Peter pa spi. Kako more spati zadnjo noč pred svojo smrtjo? On počiva v ranah Kristusovih, ki ostane pri njem in pri sveti cerkvi do konca svetá. Kako da ne obupajo verniki, marveč molijo skupno in zaupno še to noč? Verni kristjani so, ki se zanašajo edino le na Bogá. Bog odlaša s pomočjo, da preskusi njihovo vero in zaupanje, ki naj bo zgled vsem poznejšim rodovom; on gleda, kako raste nevarnost, kako gine vsako upanje; in tedaj, ko je sila najskrajniša, tedaj poseže on vmes.

Kako je nam potreben zgled prvih kristjanov, se hočemo takoj prepričati.

II. Peter v vaticanski ječi. — Zgodilo se je po posebni previdnosti božji, da je papež prejel od katoliških vladarjev obširno ozemlje, kajti le tako more vladati cerkev božjo prosto in neodvisno, le tako zamore prosto občevati z vladarji, škofi in ljudstvi. Tega prepričanja je bil papež Pij IX., je bil Leon XIII., tega mnenja je sv. oče Pij X. in ž njim vsi škofje in to čuti tudi revolucija. Zategadelj ji zedinjena Italija ni namen, marveč sredstvo, s katerim skušajo pokončati tudi duhovno oblast papeško. Trideset let so rovali zoper papeško posest, da so slednjič 20. septembra 1870 s silo vzeli Rim papežu in katoliškemu svetu. Od tedaj je Peter v osebi svojega naslednika zopet v ječi, kajti papež ne more in ne sme več zapustiti Vatikana; ko bi to storil, bi pripoznal božjeropno djanje in svojo

čast izpostavil največjemu zasramovanju. Saj je znano, da so brezbožniki celo na Pijevo krsto metalni kamenje, ko so truplo velikega papeža prepeljali k sv. Lavrenciju.

In kako stojé stvari dandanes? Res je, da narodi in vladarji hodijo v Rim in se klanjajo Petrovemu nasledniku; res je pa tudi, da ima revolucija ogleduhe nastavljenega krog in krog Vatikana; res je, da so Italijani krog papeževe palače sezidali visoka poslopja, bolj podobna stolpom, nego hišam in odtod opazujejo vsako gibanje v Vatikanu, da se sv. oče niti v lastnem vrtu ne more prosto gibati. Vsak posestnik je vladar v lastni hiši, ne tako papež; to pa je nasproti vsaki naravni, človeški in državljanski pravici. Seveda več ne živi cesar Domicijan, ki je s satanskim veseljem gledal solze in štel zdihljeje, ko je papež umiral mučeniške smrti. Živi pa še Domicijanova krutost, ki muči Kristusovega namestnika in mu zavdaja rane, ki huje skelijo srce, nego meč teló.

Kaj pa dela Peter v tej ječi? Kar nekđaj v Jeruzalemu. On spava, t. j. mirno pričakuje dne Gospodovega, ko mu Bog pošlje angela-rešitelja, kakor nekđaj v Jeruzalemu. Ne pozna strahú, marveč trdno zaupa v Gospoda, zaupa tem trdneje, čim večja je nevarnost.

In kaj bi ne upal? Ali ne moli tudi dandanes vesoljna cerkev brez prenehanja za vjetege Petra? Ali ni celi mesec oktober krščanski svet na kolenih pred rožnivenško kraljico? Smemo li upati rešitve? Je li Peter imel kaj upanja? Človeško soditi ravno tako malo kakor Pij. Vendar trdno upa — in kaj se zgodi? Glej, angel Gospodov se prikaže Petru in velik svit napolnuje ječo. Angel suné Petra v stran, ga zbudi in reče: „Hitro vstani!“ In padle so mu verige z rok. Kaj pa čuvaji? So se ti zbudili ob tolikem svitu, jih je probudilo rožljanje verig? Kadar Bog poseže vmes, tedaj je onemogla vsa prekanjenost in moč ljudi. Čuvaji spijo, spijo trdno, ne vidijo luči, ne čujejo verig; saj tudi sovražniki cerkve dandanes ne vidijo bližajoče se božje sodbe, ne vidijo bliskov, ne čujejo daljnega gromenja. Peter vstane, se obuje, obleče in prepaše, vrata ječe se odpró; Peter gre za angelom, prideta do železnih vrat, ki vodijo v mesto, vrata se sama odpró, prekoračita eno ulico in tedaj zginé angel.

Je li to senj ali resnica? Vse se je zvršilo tako čudovito, tako urno in tiho, da Peter ni mislil na angela, ampak zdela se mu je cela stvar kakor prikazen v sanjah. Ko se pa zavé, zakliče poln veselja in hvaležnosti: *Zdaj vem res, da je Gospod poslal*

svojega angela in me otel Herodove roke in od vsega čakanja judovskega ljudstva. Dj. apost. 12, 11.

Zakaj je zginil angel? Zakaj ni peljal Petra do hiše, kjer so bili v molitvi zbrani kristjani? — Bog nas vodi po svojih angelih le toliko časa, dokler si ne moremo sami pomagati; pozneje pa delajmo po lastni pameti, kakor Peter. Kakor hitro se je zavedel, kje da je, je šel do hiše Marije, ki je bila mati evangelista Marka. Ondi je bilo zbranih mnogo kristjanov, ki so molili za Petra. Le-tá potrka na duri in neka dekla z imenom Rhode pride gledat, kdo da je. Kakor hitro spozna Petra po glasu, pozabi odpreti duri, teče v izbo in zakliče: Peter je pred vratmi.

Kako je bila sprejeta ta vest? Gotovo je napolnila vse z veliko radostjo. Ne tako, marveč vsi so zaklicali: „Tebi se meša!“ Dekla pa odgovori: „Meni se ne meša, Peter je v resnici pred durmi.“ „Ni mogoče“, vskliknejo vsi z enim glasom, „njegov angel je!“ — Kako je to, da niso verovali dekli? Mar niso molili za njegovo rešitev? Ali niso verovali, da ga more Bog čudoma rešiti? Ali niso gledali čudežev dan za dnevom? Niso jim bili čudeži vsakdanja prikazen? Vse res; vendar jim je prišla rešitev tako nenadoma, da skoro niso mogli verovati. Gredo tedaj k vežnim vratom in jih odpró. Veselje je bilo toliko in tako glasno, da jim je Peter mignil z rokami, naj se zadržé tiho, sicer bodo vsi izdani.

Čuli ste tedaj čudovito rešitev Petrovo. Kaj pa Rim? Kaj papež Pij X.? Res je danes političen položaj v Evropi jako žalosten, moč skrivnih družb z židi na čelu je tako velika, da po človeško soditi papež ne bo več prišel v posest svojih deželâ. Zatorej pravijo mnogi, naj bi se papež spravil s svojimi sovražniki, saj spoštovanje, ki ga dandanes vživa papež, je več vredno, nego košček zemlje.

To kaže pač slabo vero v božjo previdnost, ki je Petra po angelu rešilo ječe. Mari Bog dandanes ni več tako mogočen, kot tedaj? Ali mu je Pij manj ljub kot Peter? Mu mar nevesta Kristusova ni več ljuba in draga? Ali Bog ni večer, da bi ne mogel v svoji modrosti pričakovati ure? Ali mu je treba hiteti, kakor človeku, ki nima v oblasti prihodnjega trenutka?

Spominjajte se vrle junakinje Judite. Ko je Holofern oblegal mesto Betulijo in mu zaprl pritok vode, tedaj prihité prebivavci k Oziju in ga prosijo, naj izroči mesto. Ozija obljubi, če v petih dneh ne pride od nikoder pomoč. Ko to sliši Judita, povabi

starešine mesta k sebi in jim reče: „Zakaj hoče Ozija odpreti mesto, ako v petih dneh ne pride pomoč? Kdo ste vi, da skušate Gospoda in mu odmerite čas, kdaj da vam ima pomagati? Vaš govor ne bo vzbudil usmiljenja, marveč jezo. Vi ste Bogu postavili mejo po svoji volji. Ker je pa Bog prizanesljiv, hočemo delati pokoro in s solzami prositi odpuščenja. Ponižno pričakujmo tolažbe, in Bog se bo maščeval nad sovražniki, ki nas oblegajo, in ponižal vse narode, ki so vstali zoper nas in jih bo osramotil, Gospod, naš Bog!“

Tako je govorila junakinja obupnim možem in postala rešiteljica mesta. Junaške besede žene veljajo tudi nam. Ker je Rim že 35 let v oblasti revolucije in je Peter že toliko let v ječi, nastane v nas dvom, bode li papež še kdaj oblastnik Rima. Kdo ste vi, ki skušate Boga in mu določate čas usmiljenja? Tisoč let so pred njim kakor en dan. Ne zbudajmo tedaj jeze božje, marveč ponižno pričakujmo tolažbe, da se mu dopade očeta narodov po svojem angelu rešiti ječe in ga peljati k zmagi. Delajmo pokoro za naše grehe, za našo malovernost. Dasi smo otroci časa, v katerem je najti malo katoliškega prepričanja, vendar nimamo izgovora. Da se poživi katoliško življenje in mišljenje med ljudstvom, pripusti Gospod Bog v svojem usmiljenju, da buče viharji tako dolgo.

Kdor tedaj peša v veri in zaupanju, ozri se na Sinú človekovega, ki mirno gleda doli na zemeljsko vrvenje; na njegovem obličju se že zrcali zmagoslovje, ki ga bo cerkev dosegla ob svojem času. Ne strašimo se tedaj, ako mogočniki sveta za kratko dōbo pestē vstalega Zveličarja in njegovega namestnika na zemlji; v tej brezuspešni borbi se bodo utrudili, poginili, Jezus Kristus s svojo nevesto, sv. cerkvijo pa ostane in ne umrē. Zgodovina hrani žalostne spomenike preganjavcev cerkve od Heroda, ki so ga pri živem telesu snedli črvi, do Napoleona I., ki je žalostno končal na otoku Heleni po ravno tako dolgem preganstvu, kakor dolgo je imel v zaporu papeža Pija VII.

Zategadelj vas prosim, ohranite ta načela in ne dajte se omajati; zraven pa molite neprestano in polni zaupanja, dokler pride najhujša sila, pa tudi pomoč mila, ko bode Bog konec naredil sovražnim silam, pahnil pošast v peklenski prepad, svetega očeta pa v slavnem sprevodu zopet peljal po ulicah večnega mesta in se bodo angeli in svetniki združili z vojskujočo se cerkvijo in zapeli slavospev Alelujo. Amen.

P. H.

2. Rimski papež je temeljni kamen sv. cerkve.

To govori Gospod Bog: Glejte, jaz postavim Sijonu v podlago kamen, vogeljni kamen, izbran kamen, drag kamen, in kdor vanj veruje, ne bo osramočen.

Iz. 28, 16.

Pred 1862 leti je prišel postaren mož že ves utrujen po prašni cesti proti rimskemu mestu. Peš, brez denarja, brez blaga, z golo popotno palico v roki je prišel iz daljne Azije, prehodil vso grško deželo, prevozil nevarno morje in zdaj se bliža koncu svojega dolgega potovanja. Ko pride na nizek hrib, zagleda pod seboj ogromno rimsko mesto, prvo mesto tedanjega sveta, ki je štelo takrat nad milijon prebivalcev, in leži pred njem kot široko morje samih hiš, iznad katerih se dvigajo bliščeči, veličastni tempeljni rimskih bogov. Tu je nakopičeno bogastvo vseh dežel in narodov, pa tudi največja revščina se skriva pod njegovimi strehami. Tu uživajo bogatini vso zemeljsko srečo in veselje, kar si ga le izmisliti morejo, pa tu se tudi šopiri najgrša razuzdanost, mesenost in nevera. Tu vladajo mogočni rimski cesarji, katere suženjsko ljudstvo časti in moli kot bogove, od tu pošiljajo velikanske vojske na vse strani sveta, da si podjarmijo vedno nove dežele in njih vjete kralje vklenjene vlačijo v Rim, da poklekujejo pred rimskim cesarjem. — Dolgo časa zamišljeno gleda mož na to mesto, potem vzdigne oči proti nebu in navdušen zakliče: Da, o Gospod, tukaj bom postavil prestol tvojega kraljestva, tukaj bom jaz tvoj nevredni namestnik pasel tvoja jagnjeta in tvoje ovce, katere si mi izročil. Od tu bom pošiljal tvoje služabnike na vse strani sveta, da bodo razširjali tvoje kraljestvo od solnčnega izhoda do zahoda. Ti pa o Gospod, kakor si obljubil, ostani pri meni in pri mojih naslednikih vse dni do konca sveta!

Kdo je ta mož? predragi kristjani. Morebiti ste že sami uganili. To je sv. Peter, prvi papež, namestnik Kristusov, poglavar sv. katoliške cerkve, tisti, kateremu je Kristus rekel: *Ti si Peter skala in na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo zmagala* . . . Prišel je iz daljne Antijohije v Mali Aziji, kjer je že sedem let kot namestnik Kristusov in vidni poglavar vladal sv. cerkev, in zdaj je prišel v Rim, ker ravno v tem mestu hoče postaviti svoj sedež kot glavar sv. cerkve, zakaj

Rim je bil takrat središče celega znanega sveta. Rim je združil vse narode pod svojim gospostvom, in zato hoče tudi sv. Peter v Rimu ustanoviti prestol novega, veličastnega duhovnega kraljestva, katero naj združuje v sebi vse narode v edinosti vere in svete ljubezni, kraljestvo, katero naj se razširja po celem svetu, ki sicer na zemlji stoji, pa se dviguje visoko gori v nebesa in vodi svoje ude v veličastno, večno nebeško kraljestvo, kjer trojedini Bog kraljuje s svojimi angeli in svetniki na vse večne čase. In to je storil sv. Peter; postavil je svoj apostolski sedež v Rimu in vladal 25 let katoliško cerkev kot prvi papež, dokler ni 29. junija l. 67 po Kristusu pretrpel mučeniško smrt za Kristusa. Za njim je sedela na tem sedežu sv. Petra nepretrgoma dolga vrsta častitljivih mož, 261 papežev. Devetnajst stoletij je že minulo, in kaj se je v tem dolgem času že vse spremenilo! Propadlo je mogočno rimsko cesarstvo, zginile so stare države in nove nastale, kraljevi prestoli so se majali in podirali, krvave vojske so hru-mele po vseh deželah, in obličje cele zemlje se je pre naredilo . . . a stari častitljivi sedež sv. Petra stoji neomajan kot skala sredi širnega morja. In zdaj sedi na tem sedežu 261. papež: Pij X. Ali ne bomo v tem spoznali, da božja vsemogočna roka ohra-njuje sv. cerkev in njenega vidnega poglavarja? da ona drži tisto trdno nepremagljivo skalo, na katero je zidal Jezus Kristus svojo cerkev, skalo sv. Petra, rimskega papeža, da jo peklenska vrata niso mogle premagati in jo ne bodo premagale do konca sveta.

Dragi kristjani! rimski papež je neprema-gljiva skala, je temeljni kamen, na katerem stoji sv. cerkev, kar vam bom zdaj kratko razložil.

V starih časih je bila pravljica, da orel, kadar hoče napraviti gnezdo za svoje mladiče, najprej poišče na najvišji gori, kamor nikdar ne stopi človeška noga, neki kamen, ki ima posebne lastnosti in trdnost. Tega prinese ter ga postavi za podlago svojemu gnezdu, da noben veter in vihar ne more gnezda od-trgati ali pokončati, tako trdno ga drži ta kamen. Ta kamen ima celo to lastnost in skrivno moč, da se nobena kača ne more priplaziti v gnezdo, da bi mladiče zadušila, ali s svojim strupom umorila. Kaj pomeni ta podoba? Danes ko obhajamo praznik sv. Petra, prvega papeža, vam ne bo treba šele praviti, kaj ta podoba pomeni. Če se je naš gospod Jezus Kristus, kakor veste,

v sv. evangeliju sam nekdanj primerjal koklji, ki zbira piščeta pod svoje peruti, zato smemo tudi reči, da je Jezus Kristus v svoji cerkvi postavil gnezdo, v katerem nas kristjane kot orel svoje mladiče hrani in živi in nas tako vzgaja, da se vse naše življenje takorekoč proti nebesom dvigujemo, in da bomo zares enkrat na koncu svojega življenja gori v nebesa zleteli. In glejte zato si je tudi on v svoji modrosti poiskal kamen, ki naj daje temu gnezdju nepremagljivo moč in trdnost in stanovitnost, ki naj ga varuje zoper vse sovražne napade in zvijače. In ta kamen, ta skala je sv. Peter in njegov naslednik rimski papež kot glavav sv. katoliške cerkve. Zato poglejmo danes, kaj nam je ta kamen, in kaj se moramo njemu zahvaliti. To nam pove sv. Izaija, velik prerok stare zaveze: „To govori Gospod Bog: Glejte, jaz postavim Sijonu v podlago kamen, vogeljni kamen, izbran kamen, potrjen kamen, drag kamen, in kdor vanj veruje, ne bo osramočen“. Te besede veljajo o Jezusu Kristusu, potem pa tudi o njegovem namestniku, rimskem papežu.

1. Rimski papež je vogeljni kamen sv. cerkve. Kaj je vogeljni kamen, in kakšen pomen ima? Vogeljni kamen je tisti, ki razne dele in zidove poslopja skupaj veže in združuje, da trdno stoje in ne razpadejo. Tak vogeljni kamen je rimski papež skozi vsa stoletja sv. cerkve, ki v sebi združuje in veže razne narode vseh časov in krajev v veri v Jezusa Kristusa in jih vodi k zveličanju, najprvo Jude, potem Grke in Rimljane, Nemce in Slovane. On skupaj drži vse dele sveta, prostrano Azijo, in vročo Afriko, učeno Evropo in daljno Ameriko in Avstralijo pod edinozveličavnim znamenjem sv. križa. On pošilja oznanovalce sv. evangelija v najbolj oddaljene dežele sveta, kakor hitro se odkrijejo. Tak vogeljni kamen je rimski papež do današnjega dne, nobena dežela ni tako daleč, nobeno ljudstvo tako divje, da bi se po rimskem papežu ne dalo skleniti z velikim božjim poslopjem svete katoliške cerkve.

Leta 1854. je bilo na Japonskem zopet dovoljeno, da so se v nekaterih mestih ob morju smeli naseliti krščanski trgovci, potem ko je bilo 200 let prepovedano vsakemu kristjanu stopiti v to deželo. Zopet so začeli tam delovati katoliški misijonarji, pa tudi protestantovski. Zgodilo se je tedaj, da so nekdanj ponoči prišli h katoliškemu misijonarju, ki je imel v mestu Nangasaki svojo hišico in cerkvico, neki možje prav od daleč, in so ga prosili z neko nezaupnostjo, da naj jim odgovori na nekatera

vprašanja. Prvo vprašanje je bilo, če je misijonar oženjen in če ima družino. Videlo se jim je, kako jim je odleglo, ko jim je povedal, da je zapustil očeta in brate zavoljo njih, in da neče imeti nobene druge družine kot spreobrnjene nevernike. Drugo vprašanje je bilo, če pozna Marijo, in njih obraz se je še bolj razjasnil, ko jim precej pokaže Marijino podobo in prav z otroško ljubeznijo in navdušenjem o nji govori. Pa imeli so še tretje vprašanje, če stoji pod poglavarjem, ki se imenuje papež, in prebiva v daljnem mestu Roma. In ko misijonar zatrdi, da ga je ravno ta k njim poslal, in da se tedanji papa ali papež imenuje Pij IX., tedaj se jim je srce popolnoma odprlo. Z neizrekljivim veseljem padejo misijonarju k nogam, mu dajo najmilejša imena, poljubujejo rob njegove obleke in mu s solzami pripovedujejo, da so tudi oni katoliški kristjani, da so njih očetje in oni skozi 200 let od zadnjega velikega preganjanja kristjanov ohranili katoliško vero in da so neprenehoma molili, da bi jim Bog zopet poslal takih misijonarjev kot so bili oni, ki so takrat svojo kri prelili. Zdaj so prepričani, da niso ogoljufani, kakor že enkrat, ko so jih protestantovski misijonarji k sebi zvalili, ker ti, ki so zdaj k njim prišli, so ravno pod tistim papežem, kot mašniki, ki so bili takrat umorjeni. Z neizrekljivim veseljem so zapisali ime Pija IX. in so ga pritiskali na čelo in srce. Papež Pij IX. je pretakal solze veselja, ko je nekaj mesecev pozneje to zvedel od misijonarja, da mu je božja previdnost ohranila otroke na daljnem Japonskem.

Glejte tako je ravno rimski papež vogelni kamen, ki združuje vse narode sveta in jih skupaj veže kot eno božjo družino, eno božje izvoljeno ljudstvo.

2. Kakor je rimski papež vogelni kamen, katerega je Kristus postavil v podlago Sijonu, svojemu božjemu kraljestvu na zemlji, tako je tudi zares izbran kamen. Ne bilo bi težko iz visokih, krasnih kreposti, ki so krasile večjidel vse papeže, splesti venec, ki pokaže papeštvo v vsi njegovi bliščobi. Pa samo dve prikazni omenim, kateri pričata, da je papeštvo res izbran kamen, da ga je Bog sam izbral in postavil za podlago svoje cerkve. Prva prikazen je gotova resnica, da se še nikdar noben papež kot tak, to je kot najvišji učenik sv. cerkve, ni zmotil v pravi veri, da nikoli nobeden ni izrekel krive vere, ali učil kaj takega, kar bi bilo zoper krščansko čednost, nravnost. Visokoučeni mašniki in bogoslovci, škofje in patrijarhi so omahovali in se zmotili, so celo postali krivoverci in razkolniki; papeži pa, ki morajo tolikrat oznaniti in razlagati kak verski nauk, se še nikdar niso zmotili. O njih velja beseda sv. Ciprijana: „Vere rimskega papeža kriva vera nikdar ne more omajati.“ To ni več človeška

moč in milost, to je božje izvoljenje, je sad tiste besede Jezusove: *Jaz sem prosil zate, da tvoja vera ne bo jenjala*. Druga prikazen je dušna moč, krepost in junaštvo, katero vidimo pri papežih. Le imenujte mi kako vladarsko hišo ali vrsto kraljev in cesarjev, da celo vrsto škofov na drugem mestu, ki bi imela pokazati tako dolgo vrsto junaških, krepostnih, čudovitih mož, kot jih ima Rim med svojimi papeži. Samo nekaj omenim. Med 261 papeži je 72 mučenikov, več kot četrti del, 72 mož, ki so za svojo vero, svoj poklic, za svojo čredo darovali kri in življenje, brez tistih, katerim je v preganjanju in trpljenju srce žalosti počilo.

3. „Glejte, jaz postavim Sijonu kamen, in sicer potrjeni kamen.“ Zakaj potrjeni kamen? Zaradi tega, ker nobeno nasprotovanje, nobeno preganjanje, noben vihar, ne znotranji, ne zunanji sovražniki niso mogli omajati tega temeljnega kamna. Le pomislite malo, kaj je vse poskusila peklena moč, da bi podrla skalo sv. Petra in s tem podrla sv. cerkev. V prvih treh stoletjih so jo krvavo preganjali mogočni rimski cesarji in morili papeže, in so že tolikrat mislili, da so cerkvi odsekali glavo, pa vselej je zopet zrasla; papeže so sicer morili, ali papeštva niso mogli končati. Potem več kot pol stoletja so jih preganjali krivoverski grški cesarji; potem do osmega stoletja krivoverski arijanski Vandali, Goti, Longobardi; potem skozi ves srednji vek do naših časov svetni mogočniki in njih vlade, ki so hoteli rimskega papeža ukloniti, da bi služil njih posvetnim namenom. Več ko štiri-desetkrat so morali papeži bežati iz Rima, zapustiti svojo lastnino, svoj sedež. Zato lahko vprašamo sovražnike papeštva: Povejte, v katerem času, s katerimi pomočki in kdo ni preganjal papežev? Preganjali so jih rimski cesarji, grški, nemški cesarji, angleški kralji, francoski cesar Napoleon, laški kralj, vsi eden za drugim so se zaganjali v skalo, kamen sv. Petra. O kolikrat so že rimskemu papežu zvonili mrtvaški zvon, kolikrat so že govorili, da ga je konec! In kaj so dosegli? Ničesar. Samo dva zgleđa, enega iz starih in enega iz novejših časov.

Ob času Dioklecijana, najgrozovitejšega, najnevarnejšega preganjalca kristjanov, so kovali že spominske tolarje z nadpisom: „Deleto nomine Christiano“, po iztrebljenem krščanskem imenu. — Ob smrti Pija IX. 1. 1878. je pisal v enem naših velikih svetovnih listov, judovskem časniku na Dunaju „Neue Freie Presse“, neki prerok: „S Pijem IX. bodo nesli rimskega papeža k grobu, za njim noben papež ne bo več prva oseba, na prvem mestu

na zemlji.“ In glejte, kako se je sijajno potrdilo, kar pravijo ljudje, da tisti, katere za mrtve razglasijo, še le prav dolgo živé. Ravno tisti veliki list je pred dvemi leti o slovesni petindvajsetletnici papeža Leona XIII. nehoté moral pisati, da je papež prva oseba na zemlji, da se morajo njemu v največjem spoštovanju klanjati vsi brez razločka vere.

4. Poslednjič je rimski papež drag kamen za ves človeški rod, pa tudi za slehernega med nami. Zakaj?

Zaradi tega, ker nam papež kot namestnik Kristusov ohrani to, kar je vsemu človeškemu rodu in vsacemu posameznemu človeku potrebno za naše duhovno življenje, tiste največje dobrote, katere nam je Kristus prinesel na zemljo: resnico in milost, resnico božjega nauka, ki nas uči Boga spoznavati in mu služiti, in milost božjo, ki nas z Bogom veže. Od papežev izvira tista duhovna živa voda, ki vse človeštvo ohrani v duhovnem življenju, in ki to življenje vedno na novo poživlja, kadar je treba.

Predragi kristjani! zato zdaj sklenimo, da se bomo mi vselej trdno držali Rima in sv. očeta, držali njegovega nauka in njegovih milosti, njegovega blagoslova z vso svojo dušo, zakaj resnična je beseda sv. pisma: *Očetov blagoslov otrokom hiše zida*. Potem ne bomo nikdar v nevarnosti, da bi zašli od prave vere, da bi zašli na potu zveličanja, zakaj kdor v ta kamen veruje in se njega drži, -ne bo osramočen. Amen. *Ludovik Škufca*.

Praznik Jezusovega presv. Srca.

Češčenje Srca Jezusovega v ljubljanski škofiji.

(Zgodovinski govor v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani dne 10. junija 1904.)

Dabo vobis cor novum et spiritum
novum ponam in medio vestri.

Ezech. 36, 26.

Praznik presvetega Srca Jezusovega! Predragi verniki! Obračal sem liste po raznih knjigah in zasledoval zgodovino današnjega praznika in prišel sem do zaključka: godilo se mu je prav kakor sveti katoliški Cerkvi. In kako je svojo božjo ustanovo na zemlji označil sam božji Zveličar? Rekel je: *Komu je podobno božje kraljestvo in komu ga bom pripodobil? Podobno je gor-*

čičnemu zrnu, katero je človek vzel in usejal na svoj vrt; in je rastlo in postalo veliko drevo in ptice neba so prebivale na njegovih vejah. (Luk. 13, 19.) Prav tako se je iz malega razvil tudi naš praznik. Odkar se je prikazal naš Gospod ponižni redovnici Margareti Mariji, odkar je zahteval od nje posebnega praznika za svoje presveto Srce, odkar je pobožni jezuit P. Klavdij de la Colombière začel širiti pobožnost, odkar je P. Gallifet utemeljeval toplo pri papežu Benediku XIII. prošnjo za uvedbo praznika s posebnimi dnevnici v čast presvetemu Srcu (l. 1726.), odtokrat je rastlo, četudi polagoma zanimanje za nov praznik, širilo se je bolj in bolj češčenje do te svete skrivnosti. Ali kakor povsod nastopa rimska stolica previdno, tako je tudi pri tem prazniku le polagoma pripuščala vedno bolj slovesno obhajanje današnjega dné. Treba je bilo odstraniti vse tudi dozdevne pomisleke. Najprej se je dovolilo tistim, ki so prosili posebnega praznika, da ga smejo sicer obhajati današnji dan, a brati se mora sveta maša o peterih ranah Kristusovih. Kmalu so se jele ustanavljati in širiti tudi bratovščine v čast presv. Srcu Jezusovemu. L. 1765. so jih našli po vsem svetu že 1089. Istega leta je papež Klement XIII. dovolil poljskim škofom (Decr. S. C. R. de 26. Jan. 1765) in nadbratovščini presv. Srca Jezusovega za današnji praznik posebno besedilo za sv. mašo in dnevnice. Odslej so si posamne škofije prosile za isto dovoljenje, tako da je morala l. 1856. kongregacija za svete obrede pripoznati, č'a je skoro ni škofije, ki ne bi bila že uvedla tega praznika. Zato se je bilo lahko odločiti Piju IX., temu stanovitnemu gorečniku za čast božjega Srca Zveličarjevega, da je raztegnil praznik Srca Jezusovega na vso katoliško Cerkev (Decr. S. R. C. de 23. Aug. 1856.)¹⁾ Na vrhunec sijaja pa je postavil naš praznik preblagega spomina papež Leon XIII., ki je dovolil (28. junija 1889), da se pomakne mej slovesne praznike prvega reda, seveda ne z obvezo, da bi vsak moral biti ta dan pod smrtnim grehom pri sveti maši in bi se moral vzdržati hlapčevskih opravil.

Predragi! Kakor praznik, prav tako je vzkliko iz mičkenega zrna tudi češčenje božjega Srca Jezusovega, je rastlo na božjem vrtu svete katoliške Cerkve, pa se je razrastlo polagoma v močno drevo, katerega viharji sveta več ne morejo izruti, niti polomiti mu vej in vrhov. In srečni, trikrat srečni smo mi, da

¹⁾ Cf. Wetzer u. Welte's Kirchenlexikon, 5. B. S. 1921 sq.

živimo v času, ko nam je dana prilika, udeleževati se slovesnega češčenja v čast božjemu Srcu Jezusovemu. Prav tudi nam velja beseda Jezusova: *Srečne oči, katere vidijo, kar vi vidite. Ker povem vam, da veliko prorokov in kraljev je hotelo viditi, kar vi vidite, in niso videli; in slišati, kar vi slišate, in niso slišali.* (Luk. 10, 23–24.) Oj, koliko jih je živelo pred nami, ki so tudi ljubili Jezusa Kristusa, bolj morda kakor mi, in so tudi častili njegovo presveto Srce, a niso se zbirali današnji praznik v cerkev, ki je posvečena božjemu Srcu Jezusovemu, niso klečali pred sveto podobo Srca Jezusovega, niso molili litanij v čast srcu Jezusovemu, in vendar so to iskreno želeli, in vendar so hrepeneli po vedno večji popolnosti! Nam, predragi verniki se na stežaj odpirajo vrata milosti božje, nam, dejal bi, vidno in čutno kliče Zveličar: *Sin moj, hči moja, odpri mi svoje srce!* Oj, dajmo se poučiti in vzbudimo svoje srce, da pojde za Srcem svojega Zveličarja! Ker želim Vašo pobožnost do Srca Jezusovega poglobiti, utrditi, razširiti in iznova vžgati tudi pri današnji slovesnosti, zato sem se namenil izpregovoriti:

Kako se je razvijala pobožnost do Srca Jezusovega v ljubljanski škofiji.

Povedati Vam hočem, kdo je zadnjih dvesto let širil in utrjeval po naši škofiji češčenje do božjega Srca Jezusovega. V tri dobe namerjam razdeliti to zgodovino in jo primeriti s tremi deli rožnega venca. Ako me torej pazljivo poslušate, bodeite spoznali, da je bila prva doba vesela, druga žalostna, tretja častitljiva. S tem želim delovati med vami kot apostol Srca Jezusovega. Ko namreč uvidite, kako daleč nazaj sega naša pobožnost, ko spoznate koliko si je satan prizadeval, da bi jo zatrl, ko Vam bode jasno, kako se je utrjevala in širila po škofiji, potem bode tudi vsak izmed Vas želel postati apostol te pobožnosti, potem bo tudi vsak izmed Vas hrepeneče klical: Naj se glasi od kraja do kraja zemlje en glas: Bodi hvala božjemu srcu, ki nas je rešilo; njemu čast in slava vekomaj!

I. Dné 17. oktobra 1690 je umrla blažena Margareta Marija Alacoque. Ob njeni smrti je bilo še pičlo malo častilcev presvetega Srca Jezusovega. Zgodovina nam kaže, da se celo njene redovne vrstnice niso hotele takoj poprijeti nove pobožnosti. Tudi njen spovednik P. Klavdij de la Colombière ni imel sreče, da bi ponesel širom sveta pobožnost, za katero je plamenelo

njegovo srce. Tuintam po samostanih se je vžgala pobožnost do presvetega Srca Jezusovega, pobožne redovnice in zlasti očetje Jezusove družbe so se je najprej poprijeli. Čudno se nam mora torej dozdevati, kar pripoveduje domača zgodovina*), da se je češčenje Srca Jezusovega tako hitro zanetilo tudi v naši Kranjski deželi, da, lahko uvrstimo svojo domovino mej prve dežele, ki so se poprijele te lepe pobožnosti. Kakor drugod, tako se je tudi na Kranjskem češčenje Jezusovega Srca vdomačilo najprej v samostanih. Komaj deset let je preteklo po smrti bl. Margarete Marije, ko so redovnice sv. Klare v Ljubljani častile to sv. Srce. Leta 1702. so dale v svoji cerkvi sv. Mihaela, na voglu Dunajske in sedanje Franc-Jozefove ceste, sezidati novo kapelico v čast Jezusovemu Srcu. 23. junija istega leta se je že ustanovila pri tem oltarju bratovščina „ranjenega Srca Jezusovega“, ki se je kmalu razširila med ljudstvom. Ljubljanske klarisinje so to češčenje razširile pri svojih redovnih sestrah v Mekinjah in menda tudi v Loki. Dne 22. aprila 1702 je dospelo v Ljubljano prvih šest uršulink. Tudi te redovnice so uvedle češčenje Jezusovega srca. Sploh se je ta pobožnost v uršulinskih samostanih povsod gojila. V ljubljanskem uršulinskem samostanu so opravljale redovnice pobožnost v čast Jezusovemu Srcu menda vsa leta, tudi za časa najhujših napadov, seveda le v domačem krogu.

Tako je nežna cvetka pobožnosti Srca Jezusovega vzniknila pri nas v zatišju samostanskega zidovja. Polagoma pa se je širila po bratovščinah tudi med ljudstvom. To je bila vesela dōba češčenja Srca Jezusovega v naši deželi.

II. Čimbolj pa se je širila naša pobožnost, tembolj so ji vstajali ljuti nasprotniki: za veselo je nastopila žalostna doba. Na Francoskem so jo dušili t. č. Janzenisti, pri nas pa jo je moril protiverski duh časa, ki se je iz Francije naselil v Avstriji v drugi polovici 18. veka. Imenujemo ga splošno jožefinizem. To so vam bili čudni časi: država je bila vse, Cerkev nič drugega, kakor uboga dekla. Uradniki so smeli svobodno gospodariti po katoliških cerkvah. Omejevali so bratovščine, procesije, božja pota, odpravljali so slovesnosti pri službi božji, še število sveč pri sveti maši je država določevala, da, celo predmete za pridige je duhovnikom predpisovala. Take razmere kajpada niso bile ugodne cerkvenemu življenju: mrzla burja jožefinizma je pobrila pre-

*) Venec cerkv. brat. letnik VI. (1902) p. 166 sq. Cf. „Slovenec“ 8., 9., in 10. junija 1899.

mного samostanov, preganjala pa je tudi pobožnost do presvetega Srca Jezusovega. Bati se je bilo, da jo s pomočjo vlade popolnoma zatre. 1) Državne postave so to pobožnost kar naravnost prepovedale in kdorkoli bi jo širil, so ga ostro kaznovali. Podobe Jezusovega Srca so se morale odnesti iz cerkve ali pa prebeliti. Za razširjanje podob in knjižic o tej pobožnosti so bile določene stroge kazni, ki so se tudi resno izvrševale. Tako je bil naš rojak, Ljubljčan Jožef Pohlin, obsojen na sto goldinarjev kazni in 14 dni zapora, ker je kot kapelan pri svetem Štefanu na Dunaju (od l. 1770—1796) širil med ljudstvom knjižice o presv. Srcu Jezusovem. Ko ne bi bil dunajski nadškof Migazci zanj prosil, bi ga bila zadela še hujša kazen. To so bili žalostni časi za našo pobožnost. Redovnice, ki so jo poprej širile, so bile pregnane; njih cerkev oskrunjena in bratovščina zatrta. 2)

Imelo pa je priti še hujše. Prihrula je v dežel vojska. Francoski vojaki so nam gospodarili po samostanih in neredko tudi po cerkvah. Kaj čuda, če je bila primorana ob takih razmerah pobožnost, da se je zatvorila v skrajni kotiček. Nikjer zaslombe, nikjer varnega zatišja — le v pobožnih srcih posamnih redovnic in nekaterih duhovnikov je še brlela lučica češčenja božjega Zveličarja: žalostna gnusoba razdejanja na svetem mestu.

Ali če je tudi pobožnost do Srca Jezusovega koncem osemnajstega in na začetku devetnajstega stoletja kakok iskra tlela pod pepelom, vendar popolnoma ni izginila. Božje delo se ne da zatreti in uničiti.

Ko se je povrnil red v deželo, se je jelo tudi cerkveno življenje z raznimi pobožnostimi polagoma prenavljati. Reči moramo, čimbolj so odpadale od cerkve spone, v katere jo je vklelnila jožefinska doba, tembolj se je tudi poživljala pobožnost do Srca Jezusovega. Gojile so jo, kakor že omenjeno, tačas skoro izključno nune-uršulinke v Ljubljani in v Loki. Pa tudi po posamnih duhovnikih se je jela širiti med ljudstvom.

Zanimivo bode, ako pogledamo, kako je našla pot do srca bogaboječih duhovnikov.

Sveti Alfonz Marija Liguorski je bil posebno vnet častivec Srca Jezusovega. Že l. 1758. je bil napisal knjižico za devetdnevno v čast presv. Srcu. Njegovi duhovni sinovi (redemptoristi)

1) Škof. list 1900, str. 109.

2) Venec cerkv. brat letnik VI. (1902) str. 88.

so to pobožnost širili, kamorkoli so prišli v misijone. Tako jo je v našo cesarsko prestolnico zasadil bl. Klement Marija Hofbauer. Njegov zvest učenec na Dunaju pa je bil naš kranjski rojak Irenej Friderik Baraga. Pri svojem duhovnem vodniku se je navzel svete ljubezni do Jezusa v najsvetejšem Zakramentu in to je dosevši v domovino sejal v srca vernikov, ki so bili izročeni njegovi dušni oskrbi. Z besedo in peresom je utrjeval kraljestvo Kristusovo, dokler ga ni želja po misijonskem delovanju (jeseni l. 1830.) napotila v severno Ameriko, kjer je do pozne starosti kot goreč apostol deloval za razširjanje kraljestva božjega na zemlji. († 19. januarja 1868.) Toda seme, katero je zasadil v domačo deželo, je kalilo in rastlo in skoro pričelo donášati novih častivcev Srcu Jezusovemu. Bodisi po knjigah,¹⁾ bodisi do pridigah²⁾ so bogoljubni duhovniki vnemali srca vernikov za pobožnost k Srcu Zveličarjevemu in jih združevali v bratovščino, da se je krog častivcev vedno bolj širil, da so se verniki bolj in bolj pripravljali na slavnostne dneve, katere je imela doživeti pobožnost Srca Jezusovega.

III. Odkar je papež Pij IX. l. 1856. določil, da se praznik Srca Jezusovega praznuje po vsem krščanskem svetu s posebnim besedilom za sv. mašo in duhovske dnevnic, je nastopila za našo pobožnost doba slave in zmage. Zato smemo najnovejšo dobo po pravici imenovati častitljivo dobo za češčenje Srca Jezusovega. Razni načini so se pojavili za praznovanje današnjega praznika. Po samostanskih cerkvah so podobo Srca Jezusovega prav posebno častili, zlasti so tej pobožnosti odločili celi mesec junij, spravna sv. obhajila so prišla v navado tudi med verniki, izpostavilo se je sv. Rešnje Telo častivcem Srca Jezusovega, slovesne tridnevnic in devetdnevnic so se jele opravljati itd. Tako se je pripravil katoliški svet za znamenito slavnost l. 1875. Takrat je bilo namreč prošlo uprav dvesto let, odkar se je božji Zveličar prikazal pobožni redovnici Margareti Mariji in zahteval od

¹⁾ Jezusa in Marije dvoje najsvetejši srce. Jeran in Zamejic 1850. — Naj še opomnim, kar mi je o tej knjigi povedal mil. g. stolni dekan A. Zamejic. Rekel je: Mislili smo, da je državna cenzura ne bo pustila na svetlo. Cenzor je bil prof. Metelko, seveda janzenist. A vendar jo je potrdil, zaradi mene, ker me je kot svojega učenca jako čislal. Ko so knezoškof Wolf zvedeli, da je knjigo državna cenzura dovolila, so se jako čudili, rekoč: „Das ist viel!“

²⁾ Cf. Cerkveni govornik str. 27. Krasni govor o pobožnosti k Jezusovemu Srcu je sestavil dr. A. Čebašek.

nje, da naj se uvede poseben praznik v petek po osmini svetega Rešnjega Telesa v čast njegovemu ljubeznipolnemu Srcu. In Pij IX. ves vnet za slavo božjega Srca je določil, naj se vse katoličanstvo posveti v nedeljo dné 16. rožnika 1875. Jezusovemu najsvetejšemu Srcu. V Ljubljani se je ta slavnost vršila po vseh cerkvah s posebno slovesnostjo. „Zgodnja Danica“ je v posebnem članku opisala pomen te slavnosti.

O kristjani, glase povzdignimo,
 Od izhoda do zahoda
 Srčno vsi se veselimo
 V Srcu Jezusa Gospoda.

S temi navdušenimi besedami pričinja pisatelj razpravo, v kateri razjasnuje pomen posvečevanja: Kristus je naš Gospod, On si nas je osvojil na lesu sv. križa, po pravici torej zasluži našo ljubezen, katero mu v zvestem češčanju skrivnosti njegovega božjega srca kaj primerno skazujemo in povračujemo. V posebnem dopisu pa omenja „Danica“ tistega dne: Tolika gorečnost, kolikršno je Ljubljana ta dan izkazala ognjišču neizmerne ljubezni, Jezusovemu presvetemu Srcu, ne more biti brez dobrih nasledkov. Ne le v mestnih, ampak tudi v predmestnih duhovnijah je bilo brez števila ljudstva pri sv. obhajilu. Službe božje so bile povsod slovesne in častitljive, ljudstva prav veliko pri njih in sploh pri svetih mašah, ki so se brale celi dopoldan.

To je bila prva skupna slavnost vernikov cele škofije v čast presvetemu Srcu Jezusovemu.

Odslej pa se, bi rekel, take skupne slovesnosti množe od leta do leta. To pa zato, ker je pobožnost do Srca Jezusovega združila v prekrasno edinost duhovščino in vernike. Da, prav v ljubljanski škofiji naši častiti nadpastirji, dejal bi, med seboj kar tekmujejo, kdo bode storil več za čast presv. Srca Jezusovega, kdo bode uspešneje vodil vernike k temu viru ljubezni in dobrote.

Prepričajmo se!

Dné 19. julija, na praznik sv. Vincencija Pavlanskega, leta 1881. je izdal Ivan Zlatoust Pogačar, tedanji knez in škof ljubljanski, na svoje duhovnike in vernike list, v katerem jim naznanja, da je v njem dozrel sklep, naj se v Ljubljani sezida nova cerkev v čast presvetemu Srcu Jezusovemu. „Srce Jezusovo“ — pravi — „je za nas vse vir vseh milosti in vsega zveličanja, in vendar stanuje Gospod v tej skrivnosti božje ljubezni takorekoč

kot tujec med nami, ker razen ene kapele v Repnjah nimamo nobene cerkve, ki bi bila posvečena Srcu Jezusovemu. Zgradba te cerkve je torej javna zahteva vseobčne pobožnosti k božjemu Srcu Jezusovemu, ki se med nami tako krasno razcvita.“¹⁾

In prelepo so se odzvali verniki povabilu svojega knezoškofa. V dveh letih se je nabralo okoli 42.000 goldinarjev za zidavo cerkve. Dne 1. julija 1883., nekaj dni pred prihodom presvetega cesarja v Ljubljano, pa je bila slovesno posvečena

Za njim je nastopil višjepastirsko službo v škofiji Vam še gotovo v najboljšem spominu — J a k o b M i s s i a. Takoj v prvem svojem pastirskem listu izroča vse vernike presvetemu Srcu Jezusovemu in najčastitejšemu srcu Marijinemu. To je — pravi — srce tistega, ki pač zares vé pomilovati naše slabosti, ker je hotel sam na sebi vse izkusiti, enako z nami, edino le greh izvzeti . . .²⁾ Dobro vedoč, da se bode češčenje presvetega Srca Jezusovega najuspešnejše širilo po škofiji, ako se srca duhovnikov prav posebno vnemajo za ljubezen do Jezusa, se ni ustrašil ne truda, niti zaprek, dokler ni združil svojih duhovnikov v bratovščino Srca Jezusovega,³⁾ kateri je sam spisal pravila. In ko se mu je bilo slednjič ločiti od naše škofije in prevzeti sosednjo goriško, nastopil je pri svojih novih ovčicah zopet svojo službo s tem, da je nadškofijo posvetil presvetemu Srcu Jezusovemu. Ko nastopam vlado goriške nadškofije — tako piše v svojem prvem pastirskem listu⁴⁾ — dobro poznam težave, ki me čakajo, a še bolj svojo nezmožnost. Zato pa vas vabim precej od začetka: zatecimo se skupaj, jaz in vi, k studentu milosti, katerih nam je treba, meni, da bom vas vodil tako, kakor zahteva vaše zveličanje, vam pa, da se boste dali tako voditi. Ta studenec vseh milosti je presveto Srce Jezusovo. Moja želja pa je, da tega presvetega Srca ne častimo samo kakorkoli, ampak da mu bodi slovesno posvečena naša nadškofija. K temu posvečenju vas zdaj vabim . . .

In kaj pa naj naposled porečem o njegovem nasledniku v Ljubljani? Kako naj označim našega gorečega škofa A n t o n a B o n a v e n t u r a? Nič novega Vam ne povem, pa tudi Vam,

¹⁾ Laibacher Diocesanblatt 1881, p. 51.

²⁾ Škof. list 1884, str. 130.

³⁾ Sodalitas sacerdotum dioeceseos Labacensis in honorem Ssi Cordis Jesu ad conservandum et promovendum spiritum sacerdotalem.

⁴⁾ Cf. Venec cerkv. bratovščin 1898, str. 145 nsl.

ki ga poznate, se ne bo čudno zdelo, ako na kratko rečem: On je goreč apostol presvetega Srca Jezusovega. Ali naj Vam v spomin kličem, kako radostno in navdušeno je širil mej nami litanije presv. Srca Jezusovega? ¹⁾ Gotovo tudi še niste pozabili, da je za svojo stolnico kmalu po nastopu službe naročil prekrasno podobo Srca Jezusovega, ki se vsak prvi petek v mescu postavlja na veliki oltar, da je vernikom živ spomin, kje naj iščejo miru in tolažbe za svoja nepokojna in žalostna srca. ²⁾ Vsem nam je še dobro znano, s koliko gorečnostjo je sprejel okrožnico Leona XIII., naj se ob koncu 19. stoletja ves krščanski svet iznova posveti presvetemu Srcu Jezusovemu, ³⁾ kako navdušeno je ob tisti priliki razlagal v stolnici dotično molitev v čast božjemu Srcu. V svojih pastirskih listih pa malone vselej priporoča duhovnikom in vernikom to pobožnost. ⁴⁾ In kako plameneče vžiga gorečnost svojih duhovnikov do presvetega Srca Jezusovega! „Zadnje čase“ — tako piše v Škof. listu 1901, str. 19 — „očividno pobožnost do presv. Srca Jezusovega napreduje, v 20. veku se mora še bolj razviti, da, 20. vek mora biti vek božjega Srca Jezusovega. Trdilo se je, da je bilo prošlo 19. stoletje Marijino, stoletje velikanskih njenih prikazovanj, stoletje njenega brezmadežnega spočetja. Po Mariji pa se pride k Jezusu in zato smemo upati in trditi, da je bilo Marijino stoletje priprava za sedanje stoletje Srca Jezusovega.“ In da ne bi pozabil v tej svoji gorečnosti nikogar izmed svojih ovčic, je zadnji čas naročil, naj se tiska molitvenik, ki bode navajal vernike k novi gorečnosti do presvetega Srca Jezusovega. Po njegovi zapovedi se je uvedla mesečna pobožnost k Srcu Jezusovemu po vseh cerkvah cele škofije ⁵⁾ in 8. decembra 1904 se je vedno češčenje božjega Srca po škofiji tako uravnalo, da pride vsak dan ena cerkev na vrsto. ⁶⁾

Ko premišljuje to živahnost naših dušnih pastirjev za razširjenje pobožnosti do presv. Srca Jezusovega in toliko gorečnost mej našimi verniki za njo, se zavedam v polni meri, da je prišla

¹⁾ Škof. list 1899, str. 37 nsl.

²⁾ Škof. list 1899, str. 71.

³⁾ Škof. list 1899, str. 58.

⁴⁾ Cf. Škof. list 1900, str. 41 nsl; — 1901, str. 19; str. 60; — 1902, str. 5 nsl.; str. 59; 1903, str. 3, str. 14 nsl.

⁵⁾ Synodus dioecisana Labacensis pag. 57.

⁶⁾ Škof. list 1904, str. 64.

tudi za našo pobožnost tretja doba, doba častitljiva, doba slave in zmage. Prihaja pa mi v misel zopet ona ponižna redovnica Margareta Marija, ki je prva pričela širiti našo pobožnost. Bolelo jo je, ko je videla, kako se vse upira češčenju presvetega Srca. Potožila je rekoč: Nočejte priti. A takoj je dostavila: Toda presveto Srce si jih bode uklonilo ne s silo, ampak z ljubeznijo.

Ali je imela kaj preroškega duha? Sami sodite! Dostavljam samo: *Po Gospodu se je to zgodilo in je čudovito v naših očeh.* Izpolnjuje se beseda ponižne redovnice Margarete Marije: Da, vladalo bo božje Srce Jezusovo, vladalo bo, tako mi je On sam rekel. Oj, to me napolnjuje s pristrčno radostjo; satan pa bo osramočen in premagan.

Sedaj, ko se je razvila pred Vašim duhom zgodovina pobožnosti do Srca Jezusovega v naši škofiji v vseh treh dobah: v veseli, žalostni in častitljivi, bi Vas rad opomnil še besedi, katere sem postavil na čelo svojemu govoru. Tako govori Gospod v stari zavezi pri preroku Ezeielu: *In dal Vam bom novo srce, in novega duha položim v vašo sredo.* Predragi verniki! Mi smo tako srečni, da poznamo ljubezen božjega Srca, tako srečni, da bivamo v sredi dežele, ki spoznava Kristusa za svojega Gospoda. Oj, sprejmimo tudi duha Kristusovega v svojo sredo! Bodimo a p o s t o l i presvetega Srca Jezusovega! Naše misli naj bodo čiste, kakor misli Kristusove, naše želje naj bodo svete, kakor želje Kristusove, naše besede naj bodo pobožne, kakor besede Kristusove, naša dela naj bodo pravična, kakor dela Kristusova, vse naše življenje bodi posvečeno Kristusu, naše srce naj se vpodobi njegovemu Srcu, prav kakor vzdihujemo pri litanijah: Jezus, krotak in iz srca p o n i ž e n, v p o d o b i p o s v o j e m s r c u n a š e! Potem, predragi verniki, se bode zgodilo, kar sedanji sv. oče Pij X. tako iskreno žele: *omnia restaurare in Christo* — vse se bode v Kristusu prerodilo in prenovilo; potem se bode pobožnost do Srca Jezusovega še širila od mesta do mesta, od sela do sela, od poslednje vasi do skrajnega človeškega bivališča in pa od družine do družine, od roda do roda. Potem se bode trajno glasilo od kraja do kraja naše dežele: *Bodi hvala božjemu Srcu, ki nas je rešilo; njemu čast in slava vekomaj. Amen.*

Dr. A. Karlin.

Priložnostni govori.

Kratek nagovor Marijini družbi.

(Konec.)

2. *Gospod je s teboj*, je klical Gabriel božji Devici. *Sveti Duh bo prišel v te*, ji je napovedal, nevesta sv. Duha bode Marija, ožarjena s svitom neskončne božje lepote. Marija je tedaj mati samega Boga, ona je Mati božja, ona je ožarjena z bleskom neskončnega veličastva in božje lepote. Marija združuje zemljo z nebesi, čas z večnostjo, človeka z Bogom, ki je brezkončen, tako majhen in vendar večni, ki raste, šteje ure; ki je vir vse blaženosti, pa se hrani, jemlje živež; ki je početnik vseh bitij, pa se rodi, nesmrten, pa je umrljiv, neskončen, pa je končen, stvarnik, pa je stvar. Marija je Mati Jezusova, Mati božja, odsev popolnosti, odsev božje lepote.

Pa se povzdignimo nad zemljo, stopimo v krog nebeških duhov, primerjajmo in občudujmo angele in svetnike, predočimo si nadangela Mihaela, ki je premagal Luciferja, ustavimo se pri Janezu Krstniku, ki je bil rojen brez madeža izvirnega greha. Moč in oblast, čistost in ponižnost, junaštvo in svetost — vse se kopiči pred našimi očmi; strmimo, čudimo se, prevzeti smo od nebeške lepote, ginjeni smo od nebeške radosti. Ali Marija družni v sebi vsi lepoto angelov in svetnikov, ona se dviga nad njimi visoko liki cedra nad Libanonom, se blešči med njimi liki biser med kameni. Modrost, zmernost, pravičnost, srčnost, ljubezen, pokorščina, — vse kreposti so združene v Mariji v najlepšo celoto, v najlepšo enoto. *Vsa si lepa . . . in madeža ni na tebi*. Marija je odsev božje lepote v najvišji meri.

3. *Blažena si med ženami*, je govoril božji odposlanec Devici v Nazaretu. In res je bila Marija blažena in je še in bode blagrovana na vse veke od zemljanov in nebeščanov. Vse jo je slavilo: *Blažena si med ženami*, jo je blagrovala Elizabeta; *Blagor telesu, ki je tebe dojilo*, je klicala svetopisemska žena Jezusu, angel jo je nazival *milosti polno*, sv. evangelist Lukež je naslikal njeno podobo, kakor nam pové ustno izročilo, kristjani vseh časov so hodili in hodijo na njene milosti polne kraje, a najbolj jo je poslavil Jezus, ker jo je vzel v nebo. In kako tudi ne? Saj je Marija najlepša stvar, najkrasnejša roža v božjem vrtu, najčistejša, naj-

svetejša, najveličastnejša; ona druží v sebi vse žarke božje milosti, v nji se stekajo vsi potoki božjih čednosti, ona je najpopolnejše bitje na zemlji, najsvetejša stvar v nebesih, Marija je vsa lepa, brez madeža, je odsev božje lepote. Amen. *P. Bohinjec.*

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presvetlega knezoškofa dr. Antona B. Jegliča.)

V. govor.

C. Verska vzgoja.

1. V čem obstoji verska vzgoja.

Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico in vse drugo vam bo navrženo. *Mat. 6, 33.*

Govorili smo o telesni in duševni vzgoji, ki mora obsegati vzgojo uma, srca in prav posebno volje. Vsi pametni starši vedó, da se otroka brez vzgoje ne sme pustiti, samo cilji vzgoje so pri raznih starših različni, zato izbirajo v dosego svojih namenov tudi različne pripomočke.

Tako recimo gosposki starši večkrat zelo na to gledajo, da se otroci navadijo prijazno, omikano se obnašati, ne pa toliko, da bi otroci molili in Boga ljubili. To se jim zdí nepotrebno! Tudi kaj tacega starši, katerim je vera deveta briga (da je tacih med Slovenci čimdalje več, posebnega vsled slabega časopisja, to je silno žalostno) — ne morejo doseči! Kako bodo starši, ki ne hodijo k sv. maši, ne k sv. zakramentom, ki kažejo vedno le sovražnosti in zabavljanje proti sv. cerkvi, ogreli otroke svoje za versko življenje!

Povdarjali smo že v zadnjem govoru, da se cilj duševne vzgoje najlažje doseže, ako se um in srce in volja vzgojujejo po naukih sv. vere.

Zato marsikatera preprosta kmetska mati otroke prav dobro vzgojuje, ne da bi se katerikrat kaj o tem učila. Kako to? Zato, ker je p o b o ž n a in posluša navodila sv. cerkve. Po gosposkih hišah je pa velikrat vzgoja tako slaba, da pravzaprav o kakem vzgojevanju niti govora ni. Zakaj je tu vzgoja tako slaba? Ker vere ni v hiši!

Ravno verska vzgoja je vrhunec vsake duševne vzgoje.

To trditev bomo v nastopnih govorih pojasnili.

Ker pa tudi na kmetih manjka dostikrat pravega razumevanja, kaj se to pravi: otroka versko vzgojiti, hočemo danes odgovoriti na vprašanje:

V čem obstoji verska vzgoja.

Mnogo mater je mnenja, če otroka naučé križ delati, naučé nekaterih molitvic, peljejo o veliki noči k božjemu grobu, pošljejo k spovedi, priganjajo, da se uči pridno krščanskega nauka — nekatere matere imajo to za edino srečo, če njihovi otroci dobro znajo katekizem tako, da jim ni treba čez 12 leto čakati na prvo sv. obhajilo — so mnenja, da potem so že zadosti storile.

Dasiravno je vse to samo na sebi dobro, vendar za versko vzgojo to še ne zadostuje! To je le nekaj vnanjega. Več ljudi je tacih, ki molijo in v cerkev hodijo, in so vendar vse drugo kakor pobožni; Boga malo ljubijo in za zapovedi božje se ne menijo. Tudi marsikateri šolar je tak; katekizem ti zna, da je veselje, ali vendar ima sprideno srce, in doma morda laže, staršem nagaja ali celo kolne.

Otroka versko vzgojiti se pravi: otroka za Boga navdušiti, da ljubi nebeškega Očeta in skuša povsod tako živeti, da pride v nebesa. Globoko v otroško srce se mora vcepiti zavest, da je Bog naš Gospod, ki bo presojal vsa naša dejanja, in da torej ni vse eno, kakó živimo. Zato ima verska vzgoja namen otroka privaditi h krščanskemu življenju in utrditi v krščanskem mišljenju.

V stari zavezi beremo, da sta zakonska Elkana in Ana pripeljala svojega sina Samuela k velikemu duhovnu Heliju, da bi se tam učil Bogu služiti in Boga ljubiti. K Jezusu so tudi pripeljale matere svoje otročiče, da jih je Gospod blagoslavljal, gotovo s tem namenom, da bi jim njegov blagoslov naklonil sveto življenje. In matere ve, ali nimate ve tudi take prisrčne želje? Ko ste prišle k vpeljevanju, ste klečale tu gori pred velikim altarjem držeč novorojenčka v naročju — vprašam, ali ni takrat tudi vam kipela iz srca tiha molitev in sveta obljuba, da hočete dete svoje vzgojiti za Boga in za nebesa?

In kako hočete to doseči?

S tem, da mu vsadite v srce vodilne nauke svete vere, po katerih naj se človek ravna celo življenje.

1. Prva resnica: Vse, kar ni greh, pride od Boga, nebeškega Očeta. *Prosim dete, ozri se v nebo in na zemljo in na vse, kar je ondi; in spoznaj, da je Bog te reči in človeški rod iz nič vstvaril* — tako je govorila makabejska mati na morišču svojemu sinu, da ne bi pozabil svojega Stvarnika, in da bi bil pripravljen tudi zanj umreti. Od Boga pride sreča in nesreča, dobro in hudo.

Za dobro reci: hvala Bogu! — Ako te hudo zadene: božja volja naj se zgodi! *Bog je dal, Bog je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo!* (V kmečkih hišah se večkrat pripetijo nesreče, naj bi se prenašale z udanostjo v voljo božjo.)

Starih navad in pozdravov, ki spominjajo Boga, kakor: Bog blagoslovi, Bog povrni, z Bogom — ne odpravljaj iz družine!

2. Druga resnica: Bog je človeka vstvaril, da ga spoznava in časti, ga ljubi in mu služi, ter se tako večno zveliča. *Otrok moj, to je tvoj namen, da prideš v nebesa. Tukaj nimamo obstoječega mesta, temveč prihodnjega iščemo* (Hebr. 13, 14.) *Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi.* (Mat. 16, 26.)

Sv. Krizostom se pritožuje o materah in očetih svoje dobe, da sinovom in hčeram vedó le to povedati, kako je kateri obogatel, kako hišo je sezidal, kako se je dobro oženil, kako dobro službo je dobil, od nebes jim pa nič ne spomnijo, da celo hudi so na one, ki bi jim hoteli govoriti o večni sreči.

Varuj se imati, da tudi tebe ne zadene očitane sv. Krizostoma! Nikogar ne hvali samo zato, ker je bogat, ker je imeniten, ker je lep, ker je brihten, ker je prijazen, ker je srečen — pa tudi nikogar ne grajaj, ker je grd, ker je nizkega stanu, ker je neroden, ker je ubog i. t. d. Človek je vreden toliko, kolikor je njegovo srce vredno pred Bogom. Bogatin v evangeliju je dejal: *Počivaj, pij in jej in dobre volje bodi! Norec! še to noč bo Gospod tirjal tvojo dušo, in kar si spraval skupaj, čigavo bo?* (Luk. 12, 19.)

Če so otroci pridni za krajcar zaslužiti, ali so varčni — le pohvali jih ali pristavi obenem tisto, kar je Gospod rekel Marti: *Le eno je potrebno!* (Luk. 10, 42.)

Če je v hiši uboštvo, ne toži preveč, marveč tolaži jih z besedami Tobijevimi: *Ne bojte se. Revno sicer živimo, pa ve-*

liko dobrega bomo imeli, če se Boga bojimo, greha varujemo in dobro delamo. (Tob. 4, 23.) Glavna stvar je, da imamo čisto vest! Da le Boga ne zgubimo!

3. Tretja resnica: v nebesa pridemo le tedaj, če božjo voljo spolnujemo.

Nekateri prav nerodno živijo —, opravljajo, lažejo, napravljajo prepire, morda celo kradejo — a vkljub temu menijo, da gotovo pridejo v nebesa; da le svoj rožni venec odmolijo ali katerikrat gredo na božjo pot, pa je vse dobro!

Po čem uravnavajo ljudje svoje besede ali dejanja? Ali se vprašajo: ali bo tako in tako Bogu všeč? O ne! Ali bo kaj dobička in koliko bo dobička — to je glavno vprašanje. Kar mi je na škodo, tega se bojim in to opustim, če je potem prav ali ni prav. Ali bo prijetno? Ali se bomo dobro imeli? Kaj bodo ljudje rekli? — slična vprašanja odločujejo čestokrat dela posameznikov, in ne načela sv. vere.

In vendar je za dušno zveličanje edino potrebno storiti to, kar Bog ukazuje, bodi nam všeč ali nevšeč, in opustiti to, kar Bog prepoveduje. Ne — kaj bodo ljudje rekli, ampak: kaj bo Bog rekel. Tako se je treba vprašati, saj nazadnje nas bo Bog sodil in ne ljudje.

Sedaj pa poslušajte izgovore: vsaj ta je bil tudi zraven, mati so bili zraven; saj moram ž njimi, sicer nimam miru; fant bi bil klel, če bi se ne bila oglasila.

To je tisti nesrečni strah pred ljudmi, ki je kriv, da marsikateremu poštenemu mladeniču upade pogum, in marsikatera dobra deklica dopusti reči, ki so pregrešne ali vsaj nevarne.

Sv. Peter je rekel: *Boga se moramo bolj bati kakor ljudi* — in apostoli so celo veseli bili, ko so jih radi Jezusovega imena pretepali. Kako je bilo to mogoče? Trdno so verovali, da jim bo Bog tudi to trpljenje poplačal.

Slepa materina ljubezen, ki se tako rada prime tudi najboljših mater, zapelje večkrat starše, da prizanašajo otrokom, česar Bog ne bo prizanesel, in hvalijo pri otrocih napake, ki so kali za poznejše pregrehe.

4. Četrta resnica: največja nesreča je smrtni greh, ki nam vzame posvečujočo milost in nas pahne lahko v večno pogubljenje.

Matere, saj ste že slišale o sv. Blanki, kako je ona govorila. Sv. Blanka je bila mati sv. Ludoviku, poznejšemu francoskemu kralju. Ko je sinko še majhen bil, je večkrat tako dejala: „Oh, ljubo dete! le smrtnega greha nikar ne stori; če bi vedela, da bi kedaj imel smrtno grešiti, rajše vidim, da umrješ sedaj na mojih rokah.“ — Origen pa pripoveduje o svojem očetu Leonidu, da ga je večkrat vprašal: „Sin moj, ali si še v milosti božji?“ In ko mu je sin to potrdil, ga je oče poljubil na prsa, češ, da je tempelj sv. Duha.

Ali znajo vse matere enako ceniti dragoceni biser posvečujoče milosti? Otroci gredo k spovedi, in dosti je mater, ki se ne spomnijo, da bi svojemu otroku spregovorili doma nekaj besed o grdobi greha ter jih tako pomagale pripraviti na vreden prejem sv. pokore. Da bodo otroci imeli večji strah pred grehom in pa spoznanje, da morajo b o ž j e z a p o v e d i poslušati, je zelo koristno, da se navadijo zvečer izpraševati svojo vest. Tudi življenje svetnikov, ki so mnogokrat raje umrli, kakor Boga zapustili, mora navdušiti otroke, da Bogu ostanejo zvesti. —

5. Peta resnica: Kar otrok stori dobrega ali opusti hudega, vse to naj stori r a d i B o g a, ne radi dobička, ne radi pohvale, ne da bi se prikupil stricu ali teti, ne da bi mati prinesli hčerki novo ruto s sejma.

Taka čednost je piškava in ni nobena čednost. Ne zadoštuje otroka kregati: to se ne spodobi — to se ti prav malo poda — s tem si ne boš pridobil veljave. S takimi prigovori se res more vzbujati častni ponos, kar samo na sebi še ni napačno, a za kristjana je to premalo. Če hočemo, da bo nas Bog ljubil, ga moramo tudi ljubiti; če hočemo ptačilo od Boga prejeti, moramo tudi Bogu služiti, in ne ljudem; kdor ljudem služi, ta naj pričakuje plačilo od ljudi, in ti navadno slabo plačujejo.

Dobri namen se pri vzgoji navadno premalo povdarja. (Važnost molitve k presv. Srcu Jezusovemu.) Seveda ni lahko vže otroka dovesti do tega, da bi vse delal z dobrim namenom, večinoma naredi zato, kar mu starši rečejo, ali v šoli — vendar to zavest mu je treba skušati vcepiti, da vsi Bogu služimo. (*Lačen sem bil, in ste mi dali jesti — žejen sem bil, in ste mi dali piti . . .*)

Navedli smo tukaj nekaj glavnih resnic, katerih se ne more prezreti, ako se hoče otroke versko vzgojiti. Hotel sem s tem posebno zavrniti misel, kakor da bi vže vse bilo storjeno, če se otrok navadi nekoliko molitvic. Ne!

Ko otroci odrastejo, se oglasé razne strasti, čaka jih mnogo bojov; dekla pride morda v nevarno službo ali v tovarni v kako slabo družino ali v kako znanje z drugim spolom; fant gre na tuje, na Koroško, k vojakom, v Ameriko . . . pride čas, ko bo hudobni duh od vseh strani prežal na vašega otroka, da ga dobi v svoje mreže. Od kod bo dobil moč, da se bo vstavljal?

Na to odgovori sv. apostol Janez: *To je zmaga, ki premaga svet, naša vera.*

Srečen otrok, ki se je še v materinem naročju navzel trdne vere, in v očetovi hiši privadil pobožnemu življenju.

„Na stotisoče je katoličanov — pravi nemški škof dr. Egger — ki imajo vero, toda vero, ki je skoro jetična, ki se drži le toliko časa, dokler ni nobene skušnjave in hitro izgine, ko pride s svetom v dotiko.“

O prazniku sv. Rešnjega Telesa postavljamo mlaje. Nekaj prijetnega je tak visok mlaj, vitko se dviguje v zrak, ponosno se ziblje v vrhu, kedar zapihlja veter in prijazno plapola zastava na kroni, — toda le nekoliko naj se vpre vanj solčna vročina, vsa lepota njegova se osuje in naj pride ponoči močna piš — ponosni mlaj telebne na tla.

Pa pogledjte smreko v gozdu! Kolikor bolj pripeka solnce, tem lepša je, tem silneje kipé vrhovi nakvišku; in če tudi vihari butajo v vejevje, mogočna smreka se ne gane nikamor. Zakaj ne? Zato, ker je vže mlada globoko in na vse strani pognala močne korenine v zemljo.

Tu imate podobo za površno, mehkužno vzgojo, ki na videz nekaj obeta ali se nazadnje hitro razspe kakor lepota mlaja — na drugi strani pa imate podobo vzgoje, ki navduši vže zgodaj človeka za življenje po veri.

Življenje po veri — to je bistvo verske vzgoje. Otrok, ki je tako bil vzgojen, bo mogel na smrtni postelji govoriti s sv. Pavlom: *Dobro sem se vojskoval, vero ohranil . . .*

Kaj ne, krščanske matere, dobra vzgoja je res najlepši dar za človeka, resna stvar je to, pa tudi težavna!

Težavna, ker je človek nagnen k hudemu. Zato je še eno načelo vzlasti treba vpoštevati pri vzgoji: zatajevanje

samega sebe. Le toliko napredujemo, kolikor se zatajujemo. Bog sam ve, da so strasti tudi sovražniki, zato nam hoče pomagati z milostjo svojo. Brez molitve in sv. zakramentov, po katerih prejemo milost božjo, si verske vzgoje ne moremo misliti. Med verniki čemdalje bolj izginja zavest, da je milost božja k zveličanju potrebna.

Katera mati bo torej mogla to važno, pa težavno nalogo vzgoje prav dopolniti? Le tista, ki je sama pobožna, ki se sama boji greha in sama želi Bogu dopasti. Nobena mati ne more otroku pobožnosti dati, če je sama nima. „Ivo! ti moraš svetnik postati!“ — je večkrat govorila mati sv. Ivona, in sin njen je postal pravdni dohtar in svetnik. O sv. Moniki pa pravi sveti Avguštin, da je že pod srcem svoje matere okusil sol božje modrosti.

Da matere s takim duhom lahko otroke odgoje za Boga, je popolnoma umljivo. Amen.

J. Mikš.

Govori o presvetem Srcu Jezusovem.

VII. Presveto Srce Jezusovo je najčistejše in zahteva tudi od nas čisto srce, posebno pri prejemanju sv. obhajila.

Operi svoje srce hudobije!
Jerem. 4. 14.

Očak Abraham je sedel ob dnevni vročini pri vratih svojega šotora. Tedaj zagleda tri može. Teče jim nasproti, spoštljivo jih pozdravi in sprejme. Predno jih pogosti, jim ponižno reče: *Prinesel vam bom nekoliko vode, da si umijete noge.*

Kar je storil ta dobri očak svojim nebeškim gostom, isto je storil tudi ljubeznipolni Jezus svojim učencem. Povabil jih je k oni veliki večerji, pri kateri jih je hotel kot nov pelikan ljubezni pokrepčati s svojim lastnim mesom in krvjo. Tako-le nam o tem pripoveduje njegov ljubljenec, sveti evangelist Janez: *Po jedi velikonočnega jagnjeta vstane Jezus od večerje, odloži svoje vrhno oblačilo, vzame prt in se opaše. Potem vlije vode v posodo, in začne umivati učencem noge in brisati s prtom, s katerim je bil opasan.*

O čudež Jezusovega ponižanja, nad katerim morajo strmeti nebesa in zemlja! Doslej ni nikdar umival nebeški učenik nog svojim učencem, ne takrat, ko jih je vzal seboj na goro in se spremenil pred njimi, ne tedaj, ko je šel z njimi v tempel molit.

Kaj torej pomenja umivanje nog? Presveto in najčistejše srce Jezusovo je hotelo z umivanjem nog pokazati vsemu svetu, kako čisto in brezmadežno mora biti srce za vredni sprejem njegovega najsvetejšega telesa in krvi. To resnico premišljajmo sedaj, da se bomo vedno s čistim srcem bližali angelski mizi in se v čisti ljubezni zjedinjali z božjim srcem.

V „Hoji za Kristusom“ beremo ta-le sveti opomin in prošnjo: O kako čiste morajo biti roke, kako čista usta, kako sveto telo, kako neomadeževano srce, kamor prihaja tolikokrat začetnik čistosti! 4. 11. 6. In sveti Duh nam kliče: *Pripravite svoja srca Gospodu!*“ (1. Kralj. 7. 3.)

Nad vse je ljubilo najčistejše srce Jezusovo čista srca, zato je bivalo do tridesetega leta v bližini dveh čistih src, svoje matere Marije in rednika svetega Jožefa. Najčistejšemu srcu so bila nad vse mila čista srca nedolžnih otrok, katere je sprejemal in jim dovolil v bližino svojega srca. Kristijan! S kakšnim srcem se mu pa ti bližajš, ko prihajaš semkaj v cerkev, kjer je to srce v najsvetejšem zakramentu, da je moliš in prejmeš od njega milosti in hrane za večno življenje? Ali govoriš takrat z Jobom: *Predno jem, zdihujem, in kakor deroče vode, tako je moje ječanje.* (Job. 3. 24.) Ali veš, da te opominja sveti apostol Pavel: *Naj torej človek sam sebe presodi, in takó naj je od tega kruha in pije od keliha.* (1. Kor. 11. 28.) Presoditi moraš prej samega sebe, ogledati si svoje srce in v njem vse madeže po natančnem spraševanju svoje vesti. Potem stopi h kopeli, katero ti je pripravil usmiljeni Jezus, da ga moreš prejeti v tvoje dobro očiščeno srce, namreč k sveti spovedi. Ves skesan pokaži ondi madeže svojega srca, da zalesketá v svatovskem oblačilu, in trdno skleni, da se boš odslej trdno varoval vsakega madeža, osebe in kraja, kjer bi se utegnilo znova zamazati prekrasno oblačilo, katero ima tvoje srce v posvečujoči milosti božji. Sveti Avguštín pravi: V telesu Kristusovem je naše življenje; kdor torej hoče prejeti življenje, mora spremeniti življenje. (Serm. 1. de temp.)

Kedar so šli v stari zavezi duhovniki v šotor spričevanja, da so ondi zažigali na oltarju kadilo Gospodu, so si morali preje umiti roke in noge v bronastem umivalniku. Koliko čistejše mora biti naše srce, ko prihajamo v svetišče Gospodovo, kedar pristopamo k najsvetejši daritvi in večerji! Krasno je bila opravljena znotraj in zunaj skrinja zaveze, v kateri je bila shranjena mana,

predpodoba angelskega kruha, in tabli postave. S koliko gorečnostjo moraš okrasiti šele svoje srce, pozlatiti je s čistim zlatom ljubezni in sijajem vseh čednosti, ko prejmeš vanj živi kruh, ki je z nebes prišel, ko pride vanj On, ki je dal vse postave, učlovečeni Sin božji!

Pred svojo smrtjo je sklical kralj David vse prvake svojega kraljestva in jim odkril svoje srce in povedal, koliko je že pripravil za zidanje svetišča Gospodovega. Tako-le jim je govoril: *Bog je izvolil Salomona, mojega sina samega, ki je še mlad in šibak; delo je namreč veliko. Zakaj ne pripravlja se prebivališče človeku, ampak Bogu.* (I. Kron. 29.) Teh besedi se spominjaj, kedar se pripravljaš za sveto obhajilo, kedar pripravljaš v svojem srcu prebivališče samemu Bogu Jezusu Kristusu! Sv. Janez Zl. nam kliče: Pomislimo, da uživamo meso in kri tistega, kateri sedi na prestolu v nebesih, katerega molijo angeli. (Tom. 3. ad pop.)

V Kafarnavmu je prišel k Jezusu stotnik rekoč: *Gospod! moj hlapec leži doma mrtvouden.* In dobrotljivi Jezus mu precej usliši prošnjo in mu odgovori: *Jaz bom prišel in ga ozdravil.* Stotnik se je začudil toliki ponižnosti Jezusovi in je skličujoč se na svojo nevrednost rekel: *Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho.* (Mat. 8.)

Sveti Janez Krstnik, napovednik Gospodov, največji rojenih od žená, je duhovnikom in levitom iz Jeruzalema slovesno in veličastno spričeval o Jezusu: *On je, kateri pride za menoj, kateri je bil pred menoj, kateremu jaz nisem vreden odvezati jermenov od čevljev.* (Jan. 1. 27.)

Ko je zagledala sveta Elizabeta najsvetejšo devico in mater Marijo, da k njej prihaja, je vsa strmeča zaklicala; *Odkod to meni, da pride mati mojega Gospoda k meni?* (Luk. 1. 43.)

Kaj pa mi? Ali je vredno in pripravljeno naše srce, da sprejme najsvetejše in najčistejše srce Jezusovo, ki je napolnjeno neskončne ljubezni? Da sprejmemo njega, katerega ne moreta obseči nebo in zemlja? On vsemogočni Stvarnik in mi slabotne stvari! On, neskončno popolni Bog, neskončno pravičen in svet, mi pa polni napak in pregreškov! Kako naj se mu torej približamo, kako naj mu pripravimo dostojno prebivališče v svojem srcu? Vse nam pove ravnanje bogatega in imenitnega učenca Jezusovega, Jožefa Arimatejca. Ko je videl, da je Jezus že mrtev, je šel naravnost in brez strahu k oblastniku Ponciju Pilatu in ga prosil za Jezusovo telo. Ta mu je dovolil. Jožef gre precej na

goro Kalvarijo, vzame Jezusovo telo raz križ in je zavije v čisto tančico. Pazi na ta pomenljivi nauk! Jožef zavije presveto telo v čisto tančico. Čisto srce zahteva od tebe tvoj božji ženin, ki se sprehaja med lilijami. Potem obloži presveto telo, predno je položé v grob, z dragocenimi dišavami, miro in aloe. Grenka mira pomenja pokoro in stud pred grehom, dišave pa prijetni vonj lepih čednosti. S to duhovno miro in dišavami mazili tudi ti božje srce Jezusovo, ko pristopaš k svetemu obhajilu! Zaupaj, da te milostno sprejme, ko je iz ljubezni do tebe pretil celo svojo srčno kri! S skesanim srcem zdihni k njemu: V usmiljenje in milost je zaupal spokorni razbojnik, tudi jaz v to zaupam! Potem pa odpri svoje srce božjemu srcu kot nov, živ grob, v katerem bo živel Kristus in ti v njem. Posnemaj sklep zgubljenega sina, ki se je ves skesan vrnil k svojemu očetu, hiteč v njegovo naročje! Kako milostno ga sprejme dobri oče! Vse mu odpusti, objema in ga poljublja. In skesani sin se oklepa svojega blagega očeta in se joka na njegovem srcu v osrečujoči žalosti.

Le zaupno pristopi tudi ti k božjemu srcu Jezusovemu v vseh nadlogah! Ali si lačen? Tu imaš kruh življenja! *Kdor je od tega kruha, bo živel vekomaj.* Ali te žeja? Tu je studenec zveličanja; kdor pije iz njega, ga ne bo več žejalo. Ali si bolan? Tu je zdravilo, ki ozdravlja vse dušne slabosti. Ali si ranjen po grehu na svoji duši? Tu je mazilo, ki ti zaceli vse rane. Ali si žalosten? Tu je vino, ki ti razveseljuje srce. Ali si slab? Tu je miza, katero ti pripravlja Gospod proti tistim, ki te zaničujejo in stiskajo. Ali si slep na potu zveličanja? Tu je luč, ki ti razsvetljuje pot življenja. Ali kmalu umrješ? Tu je jed, katera te okreпча do božje gore Horeb, v obljubljeno deželo, kjer te čaka večna sreča in sladkost. Blagor ti, če tako ravnaš!

18. svečana l. 1615 je umrl jezuit zvel. P. Janez Kardim. Njegova duša je kar gorela ljubezni do Boga. Njegovo srce je imelo samo to željo, da bi se popolnoma upodobilo po presvetem srcu Jezusovem. Umirajoč je zatopil svoje srce in vse dušne in telesne moči v ljubezen križane ljubezni, popolnoma se darujoč božjemu srcu Jezusovemu. Tedaj se je zgodil ta-le čudež: Podoba križanega Jezusa oživi, in Zveličar sname svoje roke s križa in objame svojega zvestega služabnika, in v tem blaženem objemu izdihne svetnik svojo dušo v božje srce Jezusovo.

Ali želiš tudi ti srečno umreti? Pristopaj večkrat vredno k božjemu srcu, ki te pričakuje, da se združi s teboj tukaj in večno! Amen.

P. Klement Grampovčan.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Cerkveni spomeniki lavantinske škofije. I. Dekanija gornjegrajska.* Spisal Avguštín Stegenšek. S 162 slikami in 3 tablicami. V Mariboru 1905. Založil pisatelj. Tiskala tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Str. XVI + 240. Cena 5 K broširan in 6 K 20 vin. za v platno vezan izvod. — Prekrasno knjigo, ki dela v vsakem oziru čast Slovincem, zlasti lavantinski škofiji, danes samo naznanjamo in najtopleje priporočamo, obširnejše poročilo objavimo v prihodnji številki.

2. *Verouk.* Zgodovinsko-slovstvena razprava. Spisal Anton Kržič. (Ponatis iz „Pedagogiškega letopisa Slov. Šol. Maticе“ l. 1904.) V Ljubljani 1904. Šamozaložba. Tisk J. Blasnika naslednikov Str. 18. Cena 30 vin. — Slov. Šolska Matica je objavila v svojem „Pedagogiškem letopisu“ vrsto razprav, ki govore o razvoju metodike posameznih učnih predmetov. Tozadevno razpravo o poučevanju verouka je kratko, pregledno in zanimivo spisal prof. Ant. Kržič in jo izdal tudi v posebni knjižici. V razpravi govori najpogreje o katehumenih in katehumenatu, dalje o katehetu in katehетиki, pojasnjuje zgodovino katehizma in v sklepnem sestavku razpravlja o učni poti, učni obliki in učnem sredstvu pri katehezi. — Poleg zgodovinskega razvoja metodike verouka podaja razprava več praktičnih navodil, tako da jo bo z zanimanjem bral vsak katehet.

3. *Krščanski detoljub.* List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. Izhaja štirikrat na leto. Urejuje Mih. Bulovec. Letnik XIV. — „Krščanski detoljub“ je prevzel nalogo starše in vzgojitelje poučevati o prevajalnih dolžnostih krščanske vzgoje, vnmati jih, da storé vse za dobro vzgojo, in svariti jih pred napakami slabe vzgoje. Zvest temu načelu je v lanskem letniku pod naslovom: „Čujte nad božjimi otroci“ začel objavljati sistematično vzgojeslovje (po priznano dobrem nemškem izvirniku Sebastijana Dannerja). Doslej so bili priobčeni sestavki iz vzgojeslovja: Vzgoja — velika umetnost. — Kdo je kriv, da so otroci hudobni in razposajeni. — Kdaj naj se začne vzgojevati. — Prvi verski pouk, verske vaje. — V čem obstoji prava verska vzgoja. — Neredno samoljubje in čútnost, vir mnogega zla. — Poglavitna napaka. — Prevzetnost in jeza. — Skopost in lakomnost. — Nevoščljivost. — Resničnost. — V teh sestavkih je obilica zlatih zrn, sposobnih, da bi prinašala v krščanskih družinah dobrega, plemenitega sadu. Da bi pač dobili očetje in matere v roke te sestavke! „Krščanski detoljub“ je gotovo uspešno sredstvo za ohranjenje krščanskega duha v naših družinah. Dobro delo je torej pridobivati novih udov za „Katol. društvo detoljubov“, — ki plačujejo vsako leto 2 K in dobivajo brezplačno „Detoljuba“ in druge po društvu izdane tiskovine, — ali vsaj pridobiti novih naročnikov za „Kršč. detoljuba“ (naročnina je 80 vin.). List izhaja sedaj v lepi, prikupni, zdatno povečani obliki. A. S.

4. *Šmarnice.* Glasi moje mladosti. V proslavo Marije, brez madeža spočete Device, in preveseli spomin petdesetletnice razglašanja te verske resnice. Zložil Radoslav Silvester v Vipavi. Z dovoljenjem visokočastitega ljubljanskega knezoškofijstva. Tisk R. Šeber nasl. v Postojni. 1905. Str. 108. Knjiga se dobiva v Katoliški bukvarni in stane broširana 60 v., vez. 1 K 30 h. — Pesmi Radoslava Silvestra so goreča molitev k nebeški kraljici; iz vseh veje iskrena otroška ljubezen do božje Matere. V precej obširni zbirki je pač mnogo pesmic, v katerih je premalo poezije in nimajo pesniškega vzleta, vendar smo prepričani, da bodo Marijini častivci, zlasti še udje Marijinih družb, R. Silvestrove „Šmarnice“ vzeli z veseljem v roke, in bodo hvaležni pesniku, ki proslavlja čast Marijino. E.

5. *Spillmanove povesti.* IV. zvezek. Praški Judek. Prevel Josip Volc. Založila Kat. bukvarna v Ljubljani. Tisk R. Šeber nasl. v Postojni. 1905. Str. 75. Broširan izvod stane 45 v., trdo vezan 65 v. — „Praški Judek“ je

ljubka, ginljiva povestica, za katero se bo ogrevala mladina že zato, ker najde v njej junaka iz svoje srede; pa tudi odraslim bo v spodbudo, ker opisuje čudovito moč in zmago milosti in srcu dvanajstletnega judovskega dečka in ljubezen Marijino do svojega naroda, zavrženega Izraela. — Otroška priprostost, s katero opisuje P. Sebaldu svoje zanimanje za dečka, daje knjigi nekaj domačega, prikupljivega; le latinski citati, četudi imajo prevod, bodo morda mlade čitatelje motili. Jezik prelagateljev je lep in gladek; tuintam pač zadenemo na izraze, ki nas spominjajo nemškega izvirnika. — Slovenska mladina, ki že itak rada sega po Spillmanovih prevodih, bo z veseljem sprejela to povest, ker ji je izmed vseh štirih doslej prevedenih po kraju najbližja. *H.*

6. *Spremljevanje k »Ljudski pesmarici«* priredil Franc Šal. Spindler. V Ljubljani 1904. Tiskala »Katoliška tiskarna«. Cena 4 K. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. — Kakor pri »Ljudski pesmarici« sami, tako moramo tudi pri tem spremljevanju k njej pred vsem obliko, format, posebno pohvaliti. Kar se je pri »Ceciliji« želelo, to se je pri tem spremljevanju v resnici dobilo: na vsaki strani skorej cela pesem. Zabranjeno je s tem tisto mučno obračanje med petjem, ki tako zelo moti. Naj bi se pri izdajanju cerkvenih pesmi — to je naša želja — tak format vobče vpeljal. Spremljanje samo je izborno. Ohranjena je sicer dosedanja harmonizacija posameznih pesmi, v kolikor je dvoglasje v petju to dopuščalo. In to je prav. Saj je z melodijo že tudi harmonija premnogih pesmi ljudske pesmarice ljudstvu že tako v spominu, da bi nepotrebne spremembe samo motile. Vendar pa se samostojnosti prireditelju tudi pri tem delu nikakor ne more odrekati. To priča med drugim posebno njegovo spremljanje koralnih napevov. Nekaj tiskovnih pogreškov si bo vsak organist sam lahko popravil. Naj bi torej vsi, katerim je pravo ljudsko petje res pri srcu, z veseljem segli po Ljudski pesmarici in po tem njenem spremljevanju. Truda bo sicer precej, a uspeh jim bo ves trud obilno poplačal.

Fr. Bernik.

B.

1. *Der Dienst des Messners.* (Handbuch der priesterlichen Liturgie nach dem römischen Ritus. 1. Buch.) Von Christian Kunz. Regensburg, Pustet, 1904. VI in 144 str., 8°, broš. K 1'20, vez. K 1'80.

Knjiga ni namenjena samo cerkvenikom, kakor bi kdo utegnil misliti, če bere samo naslov; služila bo prav tako dobro tudi duhovnikom, ki imajo skrbeti za vse potrebno pri cerkvi. Zlasti splošni nauki, ki jih daje pisatelj cerkveniku (str. 1—42), so tako praktični, da jih bo s pridom prebiral vsak, ki ljubi lepoto božje hiše. Opozarja nas, kako treba cerkev snažiti, zaljšati, in, kar se rado prezre, kako važno je, da cerkev in zakristijo dobro zračimo. Ko bi kdo delal nove omare za mašno obleko, najde v knjigi podrobno navodilo, s slikami in natančno mero (str. 27—31). One strani, na katerih nam pisatelj pripoveduje, kako se najbolje varuje in hrani mašna obleka, bi morali vsako leto enkrat zopet iznova prebrati, prav tako, kakor rubrike v misalu.

Drugi in podrobni del knjige govori o službi cerkvenikovi pri raznih vrstah sv. maše, pri liturgični molitvi (pri slovesnih večernicah, slovesnih jutranjicah, pri molitvah za mrtve), pri raznih pobožnostih (pri litanijah pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom itd.), pri zakramentih in zakramentalih (pri raznem blagoslavljanju, pri pogrebih) in ob posebnih dneh cerkvenega leta. Pri vseh teh raznih opravilih pové knjiga natanko, kaj mora cerkvenik pripraviti, kako mora mašniku streči, če je mašnik sam brez levitov, in kaj je njegovo delo, če se vrši opravilo slovesno z asistenco.

Cerkvenikom, ki umejo nemški, knjigo toplo priporočamo. Duhovnik, ki jo oskrbi svojemu zakristanu, stori s tem dobro delo. — Star rek pravi: quotidiana vilescunt. Pri cerkveniku, ki ima vsak dan opraviti v cerkvi, se rado zgodi, da v njem nekako otopi ali celo popolnoma zamré čustvo spoštovanja do svetih reči. Kdor bi pridno prebiral knjigo, o kateri govorimo, ta bi vedno bolje umeval svojo lepo službo, in tako bi tudi spoštovanje do hiše božje z leti v njem rastle, ne pa ginilo.

S to knjigo je pisatelj završil svoje zelo skrbno sestavljeno delo: *Handbuch der priesterlichen Liturgie nach dem römischen Ritus*, ki obsega skupaj štiri zvezke. *Dr. F. U.*

2. *Sieben Predigten über des Menschen Ziel und Ende und letzten Dinge* von Philipp Hammer, Doktor der Theologie. Dritte Auflage. Fulda 1905. Druck und Verlag der Fuldaer Actiendruckerei. Mala osmerka. Str. XVI + 208. Cena: M. 1'80. — Če kako homiletično delo izide v več izdajah, je to izvestno zanje odlika in reklama. Prav to se mora po pravici trditi o Hammerjevih govorih, ki obravnavajo večne resnice. Popolno izvirni ti govori niso. Pisatelj sam je pripoznal, da je sebi in svojim tovarišem s tem delom hotel nabrati le primerne gradiva, da se ne bodo z izgovorom, kakor da nimajo pripravne tvarine, izogibali govorom resnobno-verseke vsebine. In kot take jih smemo prav toplo priporočati. Hammer je „ljudski govornik“, zato prepleta svoje govore z živahnimi podobami, primerami, zgledi, pestrimi govorniškimi oblikami, da pod njegovim peresom zares vsebina oživi in tako čitatelja zase pridobi. V vsakem govoru je tvarino tudi primerno razdelil, tako da bode z lahkoto cerkveni govornik posamne odstavke rabil pri pridigah ob posebnih priložnostih. Kaj lepo se da iz te tvarine zviti krasen venec postnih govorov, ki bo poslušalce prav gotovo do solz ganil. — Pisatelj, ki je svoje najlepše moči zastavil v razširjenosti časti božje z besedo in peresom — kdo ne pozna njegovega dela o sv. rožnem vencu? — je umrl dne 8. junija 1901. Zato smo hvaležni založniku, da je tej posmrtni izdaji pridodejal tudi pisateljevo sliko. Častitljiva podoba lepega, polnega obraza, živih oči in srebrobelih las je vidni znak pokojnikove gorečnosti za čast božjo, ki niti v letih starosti ni ponehala. Dal Bog, da bi njegova dela i po smrti našla mnogo čitateljev. *Dr. A. K.*

3. *Aus Hörsaal und Schulstube*. Gesammelte kleinere Schriften zur Erziehungs- und Unterrichtslehre von Dr. Otto Willmann. Herder, Freiburg im Breisgau. 1904. 8°. V + 328. M. 3'60.

Med živečimi pisatelji na vzgojeslovnem in modroslovnem polju posebno slovi dvorni svetnik Willmann. Kar je pri njem za nas velike važnosti, je to, da nam ni treba tožiti: *Talis cum sis, utinam noster esses!* Willmann ni samo globokoumen učenjak in eleganten pisatelj, temveč tudi navdušen, praktičen katoličan. Dolgo vrsto let je deloval kot profesor na nemškem vseučilišču v Pragi; odkar je stopil v pokoj, biva stalno v Solnogradu. Tukaj nadaljuje s svojim pisateljevanjem in nastopa pogostokrat kot sprten govornik na raznih znanstvenih shodih, n. pr. pri „pedagogiško-katehetskem tečaju“ meseca februarija 1905 na Dunaju.

Dve njegovi glavni in epohalni deli sta: *Didaktik* v 2 zv. in *Geschichte des Idealismus*, 2 zv. Razen teh je napisal še mnogo manjših sestavkov, ki so samostojno objavljeni ali raztreseni po periodičnih listih.

Svojim številnim čestilcem je Willmann storil veliko uslugo, da je v zgoraj naznanjenem zvezku zbral svoje krajše spise vzgojeslovne vsebine. Za njem pride še en zvezek z modroslovnim obsegom. Prvi, ki leži pred menoj na mizi, ima v štiri oddelkih 38 razprav. Vsaka je mojstrsko delo in težko je reči, katera je najboljša. Poseben zanimive se mi zde: *Des hl. Thomas von Aquino Untersuchung „Über den Lehrer“* (De magistro) I, str. 40; *Über Lessings „Nathan der Weise“*, II, 80; *Über die Bedeutung der Volkspoesie für die Jugendbildung*, II, 104; *Die Entstehung des Charakters*, III, 227; *Pro aris et focis*, IV, 319.

Iz zadnjega sestavka: *Pro aris et focis* povzamemo tukaj za zgled samo nekaj sklepnih besedi, iz katerih se jasno zrcali, kakšen duh veje po Willmannovih spisih. — „Kdor hoče braniti ognjišče, naj brani altar . . . Boj za altar in ognjišče je tudi boj za šolo — in klic: *Mir s cerkvijo!* je prva beseda za sporazumetje vseh, ki žele dobro šolo, mladini, ljudstvu in domovini.“

Kdor si hoče izpopolniti in razširiti svoje duševno obzorje na prevažnem polju pouka in vzgoje, ta sezi zaupno po bogati Willmannovi zbirki.

Dr. Fr. P.